

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVII. letnik.

V Ljubljani, marec 1910.

III. zvezek.

Četrta postna nedelja.

1. Postne pridige o žalostnem rožnem vencu.

IV. Ki je za nas težki križ nesel.

Ko je Jezus spoznal, da hočejo priti in ga po sili vzeti, da bi ga kralja storili, je on sam zbežal na goro.

Jan. 6, 15.

In je svoj križ noseč vun šel na mesto, ki se imenuje mesto mrtvaških glav, po hebrejsko pa Golgota.

Jan. 19, 17.

1. Zopet je naredil Gospod, kakor pripoveduje današnji evangelij, v svoji dobrotljivosti velik čudež. Le s peterimi kruhi in dvema ribama je nasitil veliko množico, ki ga je spremljevala zavoljo čudežev in njegovih nauk. S tem čudovitim nasičenjem je pokazal Jezus zopet svojo božjo moč, kar je na ljudi napravilo tak vtis, da so očitno spoznali: „On je resnično prerok, ki ima priti na svet“; gotovo je on obljubljeni Mesija, ki bo postavil kraljestvo judovsko. Že med jedjo so ljudem plavali pred očmi tisti zlati časi mesijanskega kraljestva, ko se bodo oni, kakor so si napačno domišljevali, brez truda nasičevali pozemeljskih časti in slasti. Zato so že sklenili Jezusa vzeti in ga narediti za kralja. Ali Gospod, ki je poznal njih misli, je to preprečil, ker je koj zapovedal učencem stopiti v čoln ter odriniti proti Betzajdi; sam pa je zbežal na goro. Ko se je to godilo, „je bila blizu Velika noč, judovski praznik“.

2. Tako je hotela storiti judovska množica pred to Veliko nočjo; — in čez leto in dan o Veliki noči pa je vse drugače to svojo željo izvršila, pa ne iz hvaležnosti, ampak iz hudobije, ko je Mesija norčevaje se kronala za kralja, kakor smo slišali že v zadnjem premišljevanju. V trpljenju Jezusovem spoznamo, kako izpremenljivo je bilo tisto ljudstvo, kateremu je Gospod izkazal toliko milosti, kateremu se je po neštevilnih čudežih razodel kot pravi Mesija. Zdaj, po dobroti ginjeno, mu je navdušeno klicalo: „Hosana Sinu Davidovemu“, a naščuvano po pismarjih in farizejih je zopet kričalo: „Proč z njim; križaj ga.“

Kajti, če nadaljujemo svoje premišljevanje, kjer smo zadnjič nehali, vidimo, da se je judovsko ljudstvo res tako obnašalo. Ko je Pilat Judom pokazal Jezusa, s trnjevo krono na glavi in vsega razmesarjenega, da skoro ni bil več človeku podoben, je menil, da se jim bo Zveličar smilil in da ne bodo dalje zahtevali njegove smrti. A vsi zaslepljeni so vpili: „Proč z njim, proč z njim, križaj ga! A Pilat jim reče: Vašega kralja bom križal? In so odgovorili: Nimamo kralja, razen cesarja.“ (Jan. 19, 15.) Tako so zatajili Jezusa kot svojega kralja in Mesija, katerega so prej kot takega imenovali, kot takega hoteli imeti.

Takrat tedaj ga je Pilat izdal, da bi bil križan. (Jan. 19, 16.) Tega se spominjamo, kadar molimo četrto skrivnost žalostnega rožnega venca: „Jezus, ki je za nas težki križ nesel.“

Spremljajmo zdaj v duhu Jezusa na tem križevem potu in pogledjmo, kaj se godi med potjo! — Ozrimo se:

a) na Jezusovo sprejetje križa in njegov odhod na Kalvarijo,

b) na Jezusov trikratni padec pod križem,

c) pa na človeško pomoč in tolažbo, ki jo je Gospod prejel; in zopet bo naše srce prešinjeno s svetim milovanjem in zveličanskim strahom.

Četrta skrivnost žalostnega rožnega venca obsega vse tiste dogodke, ki nam jih predstavlja sv. križev pot od 1. do 9. postaje, kar si hočemo tudi mi predočiti.

I. Ko je Pilat izrekel krivično sodbo nad nedolžnim Jezusom, so rabeljni in biriči hitro pripravljali vse, kar je bilo potrebno za križanje. Križ, na katerem je imel Kristus umreti, so iztesali z dveh tramov in ju skupaj zbili, prinesli so kladva, vrvi,

lestvice, sulice in drugo orodje. Jezus, klavna daritev, kot molčeče jagnje sedi ves onemogel na mrzlem kamnu na dvorišču Pilatove hiše in z vdanostjo moli k Očetu nebeškemu. Vse je pripravljeno; rabeljni pristopijo k svoji žrtvi, k Jezusu, da bi ga oblekli zopet v njegova oblačila. Zakaj to? Zato, da bi ga lahko vsi izpoznali, ker je bil po bičanju, kronanju, zaušnicah, pljunkih . . . že ves izpremenjen in ga skoro več ni spoznati. Vsak ga naj torej že na njegovi obleki spozna, da bo njegova sramota še večja. Pa tudi globokejši pomen ima to. V tuji obleki, v škrlatnem, od naših grehov ordečenem plašču, je bil Kristus k smrti obsojen, — v lastni obleki, v obleki svoje nedolžnosti hoče iti v smrt. S tem preoblečenjem, ki je bilo za Jezusa združeno s strašno bolečino, ker so se rane na životu spet vse ponovile, se hoče pokoriti za grehe ničemurnosti in lišpanja tistih, ki čez svoj stan veliko potratijo za obleke. V lastni obleki gre Gospod v smrt — tako, glej, boš tudi ti kristjan z lastno obleko obdan, t. j. ozaljšan ali osramočen z obleko pregrehe ali čednosti, šel smrti naproti, takrat se ne boš mogel več zatajiti z nobeno hlimbo, z nobenim lišpom tujega blaga; pokazal se boš, kakršen si v resnici.

Zdaj prinesó težki križ, 15 čevljev dolg, 8 čevljev širok. To je bilo najsramotnejše znamenje pri tedanjih narodih. A Jezus se ga ne sramuje, prijazno pozdravi ta les, ki mu ima biti smrtna postelj, poljubi križ, na katerem bo dovršil odrešenje sveta; brez obotavljanja ga sprejme na svoje rame — od tega trenutka postane križ častljivo znamenje z mages in veličastva. In žalostni odhod se prične. Pomenljivo pristavi evangelist (Jan. 19, 16.): „Vzeli so Jezusa in vun peljali; in je svoj križ noseč vun šel na mesto — mrtvaških glav.“ Rabeljni so ga peljali, ker to je bilo njih zverinsko veselje vleči ga proti Kalvariji; on pa je šel, ker je hotel prostovoljno prestatí smrt.

Žalostna pot! — Spredaj trobentači, oznanjajoč križanje tega hudodelnika, z njimi vojaki kot straža, cela vrsta biričev z raznim orodjem — in med to druhaljo Jezus, obložen s težkim križem, na katerem sloné grehi sveta. „Glejte jagnje božje, ki (noseč križ) odjemlje grehe sveta.“ (Jan. 1, 29.)

Od žeje in lakote ves onemogel, po izgubi krvi čisto oslabljen, stopa bosonog sredi med svojimi sovražniki, z desnico objemlje težki križ na ranjeni rami; in biriči ga na vrveh cukajo sem ter tja in priganjajo, naj hitreje stopa, da prej dospo na morišče.

Obenem z Jezusom peljejo v smrt dva razbojnika, da bi ga še bolj osramotili. Ali s tem so le dopolnili, kar je o pravem Mesiju prerok Izaija (35.) napovedal: „In bil je štet med razbojnik.“ Za temi zopet gredo vojaki; in krog in krog se gnete sila ljudstva in trdosrčnih zijalov, ki se jim pošastno krohočejo, se iz njih norčujejo.

Tako se pomika vsa truma po cestah in ulicah jeruzalemskih proti Golgoti.

Ko vidimo Jezusa tako tiho v silnem trpljenju stopati dalje, kako bi se ne spomnili ene njegovih besed, ki jih je v naš blagor in pouk govoril? Ali se nam ne zdi, kakor bi na svojem potu postal ter ljubeznivo rekel kristjanom: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Znamenje pravega kristjana je torej, da po zgledu Kristusovem brez obotavljanja zadene križ na svoje rame, katerega se v mnogih okoliščinah njegovega življenja ne manjka, — in nasleduje svojega Zveličarja.

A ni zadosti križ samo nositi, treba ga je nositi tudi s tistim mišljenjem, kakor Sin božji. Razbojnika, ki sta bila z Jezusom peljana na Golgoto, sta tudi nesla križ; a nosila sta ga brez zasluženja, ker ga nista nosila rada in voljno. Godrnjala sta zbog njega; nista obžalovala hudobij, ki so ju pripravile na križ; le to jima je bilo žal, da sta morala prestati zdaj kazen. Nezadovoljna sta bila z onimi, ki so jima naložili križ. Skratka, ta razbojnika sta nosila križ le iz sile, ne kot učenca in nasledovalca Jezusa. — A Zveličar je nosil prostovoljno, potrpežljivo svoj križ ter ga je ljubil. Noseč ga, je mislil na grehe, — ne na svoje, ker je bil brez njih, — nego na grehe človeštva, za katere se je pokoril. Njegova noša težkega križa je bila zaslužilna pred božjo pravico.

Nikar ne nosimo mi svojega križa, kakor ona razbojnika, ampak kakor mili Jezus. Mislimo na svoje grehe, za katere smo zaslužili še večji križ. Usmiljenost božja je premenila križe; križ, ki ga je Jezus nosil, je pravzaprav naš križ, je silno težak; križ, ki ga nosimo mi, je pa lahek; mi ne bomo omagali, ako le zaupamo v Jezusa, ker on nam je s svojim padcem zadobil veliko moč.

II. V veliki oslABLjenosti in bolesti se Jezus več ni mogel pokoncu držati, pod težkim križem se zgrudi na zemljo. In to se je zgodilo večkrat, sv. križev pot nam predstavlja trojni

pa dec Jezusov pod križem. Ali so pa samo bolečine in onemoglost Jezusa vrgle k tlom?

Tudi v tem trojnem padcu vidi verni kristjan veliko skrivnost. Kristjani se zavedamo, da je s težkim križem „Gospod nanj naložil nas vseh pregrehe“. (Iz.) Torej grehi človeštva so Jezusa vrgli v prah. — Nekateri razlagavci pravijo, da v prvem padcu vidimo podobo prvega smrtnega greha. Odkod je to prišlo, da pravimo „pasti v greh“? Kdorkoli smrtno greši, tisti namreč prileti iz visočine ter zleti v tako globočino, da je primeren izrek „pade v greh“. Pomislimo na prvi greh, ki se je storil na zemlji. Ali ni bil to strašen padec? Kako vzvišen je bil človek ob stvarjenju! Božjo podobo je odsvital, bil neumrljiv, bil v svetosti in pravičnosti . . ., da po pravici David (ps. 8, 6.) vzklikne: „Le malo pod angele si ga postavil, s častjo in slavo obdal.“ Kaj pa je postal po grehu? Poprej v milosti božji in prijatelj angelov, je po grehu prišel ob to milost in ljubezen; prej jasne pameti in dobre volje, zdaj ves oslavljen na umu in volji; prej neumrljiv, po grehu vsem boleznim podvržen in umrjoč . . . Ali ni bil to strašen padec? — In ozri se zdaj na prvi smrtni greh vsakega človeka. S sv. krstom so mu bile podeljene vse milosti, katere je Jezus pridobil. Kako lepa je bila njegova duša, kako Bogu dopadljiva! A s prvim smrtnim grehom človek vse to izgubi. Iz častitljivega otroka božjega postane sramoten suženj satanov. Ali ni to strašen padec? — Glej, človek, Jezusa pod križem, tu imaš podobo svojega prvega smrtnega greha. Kakor je ubogi Jezus s krvjo in pljunki in prahom pokrit, da ni na njem niti podobe, niti lepote, niti veličastva: takšna je postala tvoja duša po prvem smrtnem grehu; izgubila je lepoto in kinč in veličastvo otrok božjih. Zavoljo prvega tvojega smrtnega greha Jezus prvičrat leži pod križem.

Tako neusmiljeno je biriška drhal ravnala z Jezusom, vlačila ga z vrvmi in pehala, da se je že v drugič zgrudil na zemljo.

Enako ravna tudi druga drhal z Gospodom. Komaj da je on s svojo milostjo posedel človeško srce, prizadeva si hudi duh s svojimi pomagači zopet ga vzeti v last. In človek, ki ni čuječ, ki se podaja v stare okoliščine in grešne priložnosti, kmalu zopet zabrede, on ponavlja stare grehe, in poslednje njegovo je hujše kot prvo (Luk. 11.) — Ko vidimo drugi padec Jezusov, nas to spominja tistih grešnikov, ki ponavljajo stare smrtne grehe, in so v veliki nevarnosti večne pogube.

V svoji veliki zapuščenosti in slabosti se Jezus slednjič tretjič zgrudi na tla. V tem padcu pa vidimo podobo tistih grešnikov, ki v smrtnih grehih trdovratno žive in večji del tudi neposkorno umrjo. Tu glej duša! svojega Zveličarja tretjokrat pod križem ležati; tu glej trpi za tvojo trdovratnost, nespokornost, tu prestane toliko ponižanje za tvojo nezmernost. Najtežje se je Gospod vzdignil od tretjega padca — najtežje se spokori trdovraten grešnik.

Ali naj morda obupa, kakor bi ne bilo več rešitve zanj? Nikakor, le ozri se na Gospoda, ki, če tudi ves oslavljen po padcih, zopet vzame potrpežljivo križ na rame, ter ga prosi, da bi mogel križ pokore nositi, in če si tudi obilnokrat padel, da bi vendar ne obležal v grehu. Zaupati smeš, da te ne bo prezrl, da te bo podpiral; saj ti to deloma, (ko bi nič drugzega o njem ne vedel), potrjuje tisto plačilo, katero je on skazal za človeško pomoč in tolažbo na svojem križevem potu.

III. Dozdaj smo slišali, da so se ljudje le neusmiljeno obnašali do Jezusa, odkod pač mu bo prišla pomoč in tolažba? Ko celo rabeljni spoznajo, da je za Jezusa daljna nositev križa brez človeške pomoči nemogoča, zdaj prvokrat med njegovim trpljenjem — mislijo na to, kako bi mu to polajšali. Oni ne store tega iz sočutja z Jezusom, ampak le iz strahu, da bi utegnil umreti in tako oditi sramotnemu križanju. Kajti sami niso hoteli pomagati Jezusu križ nositi, ampak nekoga drugzega so k temu prisili. Sv. Lukež (23, 26) nam to pove: „Prijeli so nekega Simona Cirenčana, ki je šel s polja, in so mu ukazali križ nesti za Jezusom.“

a) Tu nastopi mož, ki Zveličarju skaže pomoč. Pač premisljiva vredno! Odkod to, da Jezus zdaj dopušča tako izjemo? Razlagalci njegovega bridkega trpljenja skušajo i to pojasniti. Oni pravijo: Zveličar noče svojega križa čisto sam nositi. Kar je prej z besedami naznanil rekoč: „Kdor hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, vzame svoj križ ter hodi za menoj“ (Mat. 16, 24), to je hotel s to izjemo v svojem trpljenju svojim spoznavalcem prav živo vtisniti v spomin. Zveličar, ki je sam izvršil vse odrešenje sveta, kakor je bil tudi dovršil brez pomoči vse ustvarjenje sveta, zahteva tovarišev pri nositvi svojega križa. Simon Cirenčan je prvi, ki naj se vdeleži nošnje križa Gospodovega.

Tako se pa tudi nihče od nas ne sme odtegniti temu djanju. Vse zveličansko delo Jezusovo ostane brez sadu za tiste, ki se

branijo z njim križ nositi. Le kdor podvrže križu Jezusovemu svojo voljo, svojo ošabnost, svojo jezo, nepotrpežljivost, lenobo, počutnost . . . kdor se zatajuje, kdor se v mislih, besedah, djanju zedinja z voljo božjo, le kdor kakor Simon Cirenejec s Kristusom nosi križ, bo deležen odrešenja Jezusovega.

In sad te nositve križa Gospodovega vidimo koj na Simonu Cirenčanu. Tudi on se je od začetka vstavljaj, prav nejevoljen je križ prijel, tudi njemu je bil križ zaničljiv in zopern. Zato so ga rabeljni morali siliti. A komaj je križ zadel na svoje rame, vže je čutil blagodejno moč sv. križa. Simon je začel križ, ki ga je nosil, in Jezusa, za katerega je nosil, ljubiti, začel je vanj verovati.

Sv. pismo, ki ne imenuje nobenega izmed križalcev, nam je ohranilo ime Simonovo in gotovo ne brez vzroka, in zraven njega še imeni njegovih sinov Aleksandra in Rufa. Ta nositev križa Gospodovega je pridobila njemu in njegovi rodbini milost sv. vere Jezusove. To njegovo sočutno delo je bilo studenec njihove sreče, kajti on in njegova sina so postali svetniki.

Glavno breme in vse muke križa so ostale za Kristusa, le majhen trud je prevzel Simon, malo pomoč je skazal Gospodu, a že s tem ga je potolažil, in za to ljubeznjivo djanje prejel bogato plačilo.

Tako hoče Kristus poplačati vsakega, ki voljno nosi za njim križ, ki potrpežljivo sprejme in prenaša obiskovanja božja.

b) A še eno tolažbo dobi Gospod na tem bridkem potu. Jeruzalemske žene razodenejo svoje sočutno srce. Med temi ženami pač največjo hvalo zasluži Veronika, ki bi bila srčno rada pomagala onemoglemu Jezusu. Ko ga vidi tako vsega okrvavljenega, obraz s pljunki, potom in krvjo ves onečeden, da komaj gleda, poda mu potni prt, da bi se obrisal. Kako dobro dé to sočutno dejanje Jezusovemu srcu! S čudežem ga poplača; ko se obriše in vrne prt usmiljeni ženi, zapusti na njem vtisnjeno podobo svojega sv. obličja.

Sv. pismo pravi, da je šlo veliko žen za Jezusom, ki so ga milovale in objokovale. Pač lep dokaz njih sočutnega srca, dejanje, ki je zapisano v hvalo vsega ženskega spola. Med tem, ko se je vse zarotilo zoper nedolžnega Jezusa, ko vse preži na njegovo smrt, ko so ga celo njegovi učenci zapustili in se poskrili se najde v Jeruzalemu več bogoljubnih žen, ki se ne sramujejo

očitno izreči se za Jezusa, in ker mu dejansko ne morejo pomagati, ga vsaj objokujejo.

Ali ne vidimo v tem neko predpodobo krščanskega ženstva v poznejših stoletjih? Kolikrat tu in tam vse zapusti Jezusa in njegovo sv. Cerkev, nihče se zanj ne potegne, a vžaljeno srce bogoljubnih žen se slednjič potegne za sv. vero, one v družinah vzdrže krščansko vzgojo in navado, one pospešujejo čednost.

Blagor ti, ženski spol, dokler ohraniš tako sočutno srce do Jezusa in njegove sv. Cerkve!

Zdaj se Gospod obrne k njim ter jih nagovori: „Ve hčere jeruzalemske! ne jokajte nad menoj, nego nad seboj in svojimi otroci.“ (Luk. 23, 28.) S temi besedami pač noče grajati njih sočutnih solz, hoče jih marveč opozoriti na tisti predmet, ki je provzročil tako grozni prizor. Ne toliko nad menoj, kolikor nad grehom bi morale žalovati, nad nasledki greha, ki pridejo čez vaš rod. In zdaj pove s preroškimi besedami, kakšna kazen bo zadela trdovratno ljudstvo in nehvaležno mesto, ki je pahnilo Mesijo izmed svojih zidov. (Luk. 23, 29.) „Prišli bodo dnevi, ob katerih porekó: Srečne so nerodovitne in telesa, katera niso rodila in prsi, katere niso dojile. Takrat bodo začeli reči goram: Padite na nas! in hribom: pokrite nas! (Tolike bodo težave in nadloge, ki bodo prišle nad Jeruzalem.) Če namreč nad surovim lesom to delajo, kaj se bo godilo nad suhim?

S temi besedami torej kaže na razdejanje Jeruzalemskega mesta, pa tudi na kazen nevere v Jezusa Kristusa. To je bilo še zadnje opominjanje za vse, ki bi se morali spreobrniti. Tako hoče on, ki gre sam v smrt, še rešiti in pripeljati k življenju tiste, ki ga vanjo peljajo. Ti — hoče reči ženam — so vaših solz še bolj potrebni, kakor moja žalostna podoba.

Tako smo spremili v duhu Jezusa na križevem potu; videli smo, kako je voljno sprejel križ, nosil ga po jeruzalemskih ulicah, kako pod njegovo težo trikrat padel in kako je zadobil le majhno človeško pomoč in tolažbo. Zdaj vemo, kaj molimo rekoč: Ki je za nas težki križ nesel.

A postojmo na tem križevem potu ter se vprašajmo: Ali pa spremljamo Jezusa tako tudi v svojem življenju, kakor smo ga zdaj v duhu proti gori Kalvarijski? Ravno to pa on zahteva od nas. Vsak naj s svojim križem obložen hodi za njim. Vsak stan, vsaka starost, vsak človek — bodisi vladar ali

predložnik ima svoj križ. Zato pa pravi Gospod: Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, mene ni vreden. Sv. Bernard pristavi: „Brez križa ne moremo Gospoda spremljati, brez njegove milosti ne moremo križa nositi.“

Te resnice so se zavedali svetniki in zvesti služabniki Kristusovi, zato so ljubili križ ter ga nosili za njim.

Sv. Klara Montefalkonska je pogosto premišljevala Jezusa, kako zavoljo naših grehov težki križ nese proti Golgoti, in je imela srčno sočutje s trpečim Zveličarjem. Ko je necega dne vtopljen v premišljevanje, prikaže se jej Kristus v podobi mladeniča, na rami križ noseč ter govoreč: Moja hči Klara, iskal sem pripravnega prostora, kam bi ta križ postavil in glej, našel sem tvoje srce; tu ga hočem zasaditi. Ta križ moraš odslej nositi, s tem križem moraš živeti in umreti, ako hočeš biti moja hči in dedinja.“ Z veseljem vzame devica križ z ramen Gospodovih: in naj je odslej delala ali jela, molila ali premišljevala, povsod je videla pred očmi križ nosečega Jezusa in je pretakala sočutne solze. Ko po njeni smrti odpro srce, najdejo v njem križ, ki ga je bila prostovoljno sprejela z rok Gospodovih in ga tako zvesto nosila, vtisnen kakor v mehke vosek. Velike so bile njene dušne in telesne muke, pa tudi njena vdanost v božjo voljo je bila velika; težek je bil njen križ, a obilno jej je pritekala milost iz sočutja z Jezusom, križ nosečim, ona je v tej solzni dolini z nebeškim ženinom žalovala, jokala, trpela, a zdaj je z njim poveljučana v nebeški slavi. (Knoll l. c. 287.)

Glej dragi kristjan, tako bo poplačan, kdor se zatajuje, vzame križ in sledi Kristusu. Da se boš ohrabil k stanovitni nositvi križa in resnični spokornosti, je potrebno, da si pogosto predčuješ zglede svetnikov, ki so ljubili križ, da gledaš v duhu Jezusa, kako s težkim križem obložen, tava proti Kalvariji. Počasti ga s četrto skrivnostjo žalostnega rožnega venca, zdihni k njemu za pomoč in on ti bo polajšal tvoj križ, on posladil tvoje bridkosti; in spolnile se bodo tudi nad nami besede apostolove (Riml. 8, 17.): „Če bomo z njim trpeli, bomo z njim tudi poveljučani.“ Amen.

Ant. Žlogar.

2. Jezus je v sv. Rešnjem Telesu resnično pričujoč

Jezus je rekel: „Recite ljudem sestí.“
 — So tedaj sedli, okoli 5000 mož po številu.
 Jan. 6, 10.

Danes, dragi poslušalci, bomo premišljevali skrivnost vseh skrivnosti, danes bomo odkrili Jezusovo neskončno ljubezen do nas, danes bomo zrlí v globočino božje modrosti. O da bi bil meni dan govor sv. Krizostoma, ljubezni polno srce sv. Avguština, kako bi vas navdušil za ljubezen do Jezusa! Kajti tukaj prebiva in kraljuje tisti, ki je nekđaj hodil po planjavah Palestine, tukaj prebiva pod podobo sv. hostije veselje angelov, radost čistih duš, plačilo umrjocíh; tukaj je navzoč Bog, naš Gospod in Zveličar, naš bodoči sodnik; tako nas uči sv. vera. In glejte, dragi, to, da je res Bog med nami, vam bom danes dokazal, da boste tudi vedeli, da je res tako, in da drugače biti ne more. Vsi morate biti tako trdno prepričani, da je med nami resnično Jezus pričujoč, da morete vzklikniti: O res, Gospod in Bog, Ti si res med nami, hvala in čast Ti zato!

Presveto Rešnjo Telo je skrivnost, ki presega vsako človeško pamet; čim globočja je ta skrivnost, tem jasnejše je dokazana v sv. pismu in v ustnem izročilu, tem bolj so se pečali s to skrivnostjo vsi učenjaki v vseh časih. Da pa bode naša vera glede tega najsvetejšega zakramenta tem bolj trdna, zato pa hočem danes o njem nekoliko spregovoriti.

Sveti tridentinski zbor pravi, da je izključen vsakdo iz katoliške Cerkve, kdor bi tajil, da ni Jezus v najsvetejšem Zakramentu pričujoč z dušo in s telesom, s krvjo in z mesom, z božjo in človeško natoro, torej cel Kristus. — Noben pridigar ne sme biti v zadregi, ako hoče dokazati, da je Jezus resnično pričujoč v presvetem Rešnjem Telesu. Sv. pismo ima v sebi neštevilno mest, iz katerih je jasno kakor beli dan, kaj je presveto Rešnje Telo. Toda, da bodo moji dokazi tem trdnejši, naj raje Jezus sam govori. Mislimo si, da stojimo na obrežju Galilejskega morja. Na daljnem vzhodu se prikazuje zlata zarja. Nam nasproti prihaja sam Jezus, — in mi gremo za njim. V Kafarnavmu v shodnici postoji. Veliko izmed tistih 5000, katere je nasitil, je poleg njega. Konečno izpregovori Gospod in pravi:

„Iščete me, ker ste od kruhov jedli in ker ste bili nasičeni. Delajte ne za jed, katera mine, ampak za jed, katera ostane v večno življenje, katero vam bo dal Sin človekov.“ In Judje so rekli takoj: „Gospod, daj nam vselej tega kruha.“ Jezus pa je rekel: „Jaz sem kruh življenja; kdor k meni pride, ne bo lačen, in kdor v me veruje, ne bo žejen nikoli.“ Tedaj pa so Judje mrmrali, ker je rekel, da je On kruh, ki je prišel iz nebes. Zato jim je Jezus resno odgovoril: „Vaši očetje so jedli mano v puščavi, in so umrli. To pa je kruh, ki iz nebes pride, da, kdor od njega je, ne umrje. Jaz sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel. Ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, katerega vam bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta. Kakor strela je ta beseda udarila Jude in vprašali so: „Kako nam more ta dati jesti svoje meso?“ Ali pa morda Jezus na te besede molči, ali jih prekličje? Ne, kakor grom udarijo nanje zopet njegove besede: „Resnično, resnično vam povem: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Zakaj moje meso je res jed in moja kri je res pijača. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.“ S temi besedami je Jezus dovolj jasno povedal Judom, da je v resnici skrit pod podobama kruha in vina. Vsled tega Ga je zapustilo mnogo ljudi, in celo njegovi učenci so rekli: „O Gospod to govorjenje je trdo, kdo je zamore poslušati.“ In Jezus jih je vprašal: „Kaj ali vas to pohujša?“ On je to izpregovoril, toda niti ene črke ne vzame nazaj, če bi ga tudi vsi zapustili. Godrnjali so zoper te besede tudi njegovi učenci, zato jih je vprašal: „Ali hočete tudi vi proč iti?“

Dragi poslušalci, te besede, s katerimi je Jezus potrdil svojo pričujočnost v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, so tako trdne, da jih ne more nikdo ovreči. Ljudstvo se pohujša, in gre proč od njega, njegovim učencem se te besede zdé pretrde, oni gredo proč, toda Jezus ostane pri svojem nauku. Nič ga ne zmoti, nič ga ne upogne. Stavek, katerega je Jezus izgovoril s toliko močjo in s tolikim zatrdilom, mora biti pač resničen!

Toda premišlujmo dalje! Meso ne more biti brez krvi, živa kri ne brez duše; torej je pod podobo kruha skrit cel Kristus s svojo božjo in človeško natoro! — Bilo je pri zadnji večerji. Gospod je sedel s svojimi dvanajsterimi učenci ter jedel velikonočno jagnje. Vzel je kruh v svoje svete roke, posvetil

ga ter blagoslovil rekoč: „To je moje telo!“ Tako poročajo trije evangelisti in sv. Pavel. „To je torej moje telo,“ je hotel reči, „katero držim v svoji roki, tisto telo, katero je ležalo v jaslicah v betlehemskem hlevu, kato bo na križ pribito, in katero bo tam krvavelo ter se pozneje dvignilo v nebesa.“ Kaj je bolj jasno, kakor te štiri besede: „To je moje telo!“ Ali si morda kdo misli, da se morejo te besede drugače razumeti? V resnici nam zgodovina pripoveduje, da so se na vse načine prizadevali, da bi te besede drugače razložili; vse to zaradi tega, ker na Jezusa v presvetem zakramentu niso hoteli verjeti.

Dokazal sem vam iz sv. pisma, da je Kristus resnično pričujoč v presvetem zakramentu. Kaj učè o tej resnici sv. očetje? Vprašajte kogar koli hočete, vsi vam bodo soglasno pritrdili, da je Kristus resnično pričujoč v sv. Rešnjem Telesu. Vprašajte sv. Ignacija, sv. Justina ali sv. Hijeronima, vprašajte sv. Avguština ali Atanazija, vsi vam bodo dali sijajne dokaze, da je res pravi Kristus skrit pod podobo sv. hostije! „Kdo se je nosil“, vpraša sv. Avguštin, „sam v svojih rokah?“ „Kristus se je nosil sam v svojih rokah pri zadnji večerji“ „O mi smo,“ pravi sv. Ciril, „nemi Kristusovi nosilci.“ „To je telo,“ pravi sv. Krizostom, „katero je krvavelo, katero je sulica prebodla in katero so sv. trije kralji molili.“ Neštevilno je dokazov izmed sv. očetov za presveti zakrament. Kakor se zbirajo čebele okoli svoje matice, kakor hodijo svojo pot zvezde okoli mesca, tako se sučejo vedno misli sv. očetov okoli presvetega zakramenta. Brez števila učenih in svetih mož nam zatrjuje: Jezus Kristus je v resnici pričujoč v presvetem Rešnjem Telesu. Pa ne samo s črnilom so zapisali te svoje nauke, ampak vsadili so jih tudi ljudem v srce. Sv. Ignacij, škof iz Antijohije, je prejel presveto Rešnje Telo, predno je bil mučen; dal se je v Rimu od levov raztrgati. Sv. Polikarp, ki je navdušen branil presveti zakrament, je pogumno stopil na grmado. Ali niso to boljši dokazi, kakor pa vsa pismena potrdila?

Kristus je resnično pričujoč v presvetem zakramentu, tako je je učil Jezus sam, tako uči sv. pismo, uče sveti očetje, uči ves stari vek. To so vsi božji dokazi, toda včasih človek preje verjame ljudem kakor Bogu. Zato naj to dokažem še s pomočjo slabega človeškega razuma. Pred vsem moram povdarjati, da tega nauka ni nikdo napadal celih 1600 let. V prvih stoletjih po Krisusu so se mnogi Grki pečali s krščanstvom; imeli so vse svoje učenjake Platona, Aristotela, in druge za bogove, katerim so vse zaupali; in sedaj

je naenkrat ves svet preobrnil ubogi Jezus iz Nazareta. In glejte v vse druge nauke so se zaganjali, samo zoper zakrament presvetega Rešnjega Telesa niso pisali. Tako je bilo celih 1600 let. Prišla sta pa dva kriva preroka — Calvin in Cvingli po imenu — tajila sta pričujočnost Jezusovo, toda kmalu sta morala umolkniti. Prišel je tudi Luter. On je prečrtal cele tri strani iz katekizma, toda zakramenta sv. Rešnjega Telesa ni mogel odpraviti.

Na tisoče največjih učenjakov je vselej pripogibalo svoja kolena pred sv. Rešnjim Telesom in jih pripogibajo še dandanes. Vera v Jezusa torej še ni omahnila. Lahko se ljudstvu odvzame vera v Jezusa, kakor je storil Arij, lahko se mu odvzamejo vsi zakramenti, kakor je storil Luter, toda vere v presveti zakrament — tega ljudstvu ne more vzeti nihče iz srca. O zato je toliko lepih pobožnosti, katere so posvečene edino le Jezusu v presvetem zakramentu, zato je toliko procesij z Najsvetejšim, kjer se z največjimi slavnostmi zopet le Jezus časti.

Koliko obupanih ljudi je našlo že v tem kruhu tolažbe, koliko umirajočih miru v svoji zadnji uri. In koliko ljudi je na svetu, ki časte ta presveti zakrament neprenehoma. V Rimu samem, kjer je 360 cerkvâ, se moli Jezus skrit pod podobami kruha noč in dan skozi celo leto. V ljubljanski in lavantinski škofiji je upeljano vedno češčenje. In iz tega povzamemo nauk: Če bi tudi sežgali vse knjige sv. pisma, vse bukve sv. očetov, vere bi nikdar ne mogli iztrgati, katero imajo kristjani v ta zakrament. Poglejte, cesar Neron je dal kristjane zavijati v slamo, da jih je potem zažgal, da so zgoreli kakor baklje, cesar Domicijan je na tisoče kristjanov pomoril; ali je pa mogel zamoriti vero v presveti Zakrament? Tisti kamen, ki je zadel smrtno sv. Štefana, tista pušica, ki je zadela sv. Polikarpa, tisti meč, ki je umoril sv. Lavrencija, vsi nam govore glasno: „Kristus Jezus je resnično pričujoč v presvetem Zakramentu.“

Leta 1839. so našli na Francoskem neki kamen, v katerem so bile vdolbene jako stare črke. Dva učenjaka, med njimi slavni jezuit Secchi sta izrekla, da je ta kamen iz tretjega stoletja, ki ima napisano na sebi tele besede: „Krepčaj svojo dušo, o prijatelj, vzemi to medeno-sladko hrano Zveličarjevo.“

Glejte torej kamni celo govore o presvetem Zakramentu, mej tem, ko marsikako človeško srce ta nauk taji. O, dragi moji, že davno bi hudobni svet kakor spoved tako tudi sv. obhajilo odpravil s te zemlje, ko bi v njem ne živel vsemogočni Bog!

Trdna in neomahljiva je torej resnica, da je pod podobo kruha skrit cel Kristus. O kakšna sreča je torej, da se zamoremo že na tem svetu z Jezusom skleniti, kakšna dolžnost pa tudi, da prejmemo večkrat ta nebeški kruh! O pridite torej vsi polni ognja do Jezusa Kristusa! „O ne pustite,“ nam kliče sv. Križostom, „da bi bili duhovniki sami pri njegovem oltarju.“ Lepši venec kakor iz cvetic je venec čistih duš, katere se zbirajo okoli njegovega tabernakelna. Imejte pred očmi tistih 5000 mož, katere je Jezus danes nasitil, vzprejmite njega, ki drži nebo in zemljo v svojih rokah, s ponižnim srcem pod svojo streho! Amen.

Ivan Baloh.

Peta postna nedelja.

1. Postne pridige o žalostnem rožnem vencu.

V. Ki je za nas križan bil.

Tedaj so pobirali kamnje, da bi van lučali; Jezus pa se je skrtil, in je šel iz tempeljna. Jan. 8, 59.

Bila je tretja ura, in so ga križali. Mark. 15, 25.

1. Zveličalni pogled na sv. križ nam je odvzet, ker danes sv. Cerkev zakrije sv. razpela. Znan je pomen te preproste, a vendar presunljive šege: Cerkev hoče razodeti žalost, ki se je polastila srca Jezusovega zavoljo nevere trdovratnih Judov; tako so bili zaslepljeni v svojem duhu in otrpneni v srcu, da se predrznejo svojega Mesijo preklinjati in njemu, ki je bil prišel dela satanova razdevat, reči: „Ali ne govorimo mi prav, da si Samarijan in imaš hudiča?“ In ko Jezus ovrže to zlobno očitaje, rabijo surovo silo: pobirajo kamnje, da bi vanj lučali. To je bila tedaj hvaležnost, ki si jo je Zveličar pridobil! Ali ga ni to žalostilo? In da bi to žalost Cerkev pokazala, zakrije njegovo sv. telo v žalno obleko.

Pa tudi drugi pomen te šege je presunljiv: Cerkev hoče predočiti kazen, ki je zadela Jude. „Jezus pa se je skrtil“ — pravi konec sv. evangelija. Čas njegovega potrpljenja je potekel, čas pravice božje nastopa! Kolikrat jih je hotel Zveličar „zbrati, kakor koklja zbira piščeta pod perute, pa niso hoteli,“

— zdaj pa se skrije pred njimi; odtegne jim svojo zveličansko pričujočnost. „On zbeži pred kamni kot človek, a gorje tistim, pred katerih kamnitimi srci beži kot Bog!“ — omeni sv. Avguštin. Iz tempeljna gre, v katerem je bil napovedan kot luč v razsvetljenje narodov in čast Izraelovega ljudstva, iz tempeljna, v katerem je tolikrat učil ter razodeval svojo božjo modrost: in se več očitno ne prikaže med Judi, dokler ni slovesno obhajal svojega vhoda v Jeruzalem kratko pred svojim trpljenjem.

2. Kakor so bili zdaj Judje svojega Mesijo s kamnjem zapodili, da je zapustil njih tempelj, tako so ga kmalu potem s križem obložili in pahnili iz svojega mesta, „kajti rabeljni so vzeli Jezusa in ven peljali . . . na mesto mrtvaških glav, da bi ga križali.“ (Mark. 15, 20; Jan. 19, 16.)

In glejte! tudi pri križanju se je Jezus skril, — ne sicer telesno, ker se je dal rabeljnom peljati in tako zapustil nesrečno mesto, ampak duhovno — skril je svoje božanstvo, le človečanstvo so videli v njem zaslepljeni Judje in grozni rabeljni; še le ko je bil križan, je zopet pokazal svoje božanstvo s čudeži, ki so se godili ob njegovi smrti.

V svojem premišljevanju smo torej tudi mi dospeli s trpečim Jezusom vrh Kalvarije, kjer se je vršila krvava daritev njegova, česar se spominjamo, kadar molimo 5. skrivnost žalostnega rožnega venca: „Jezus, ki je za nas križan bil.“

Postojmo tukaj, in si oglejmo:

a) kraj križanja,

b) pijačo, ki mu je bila podana,

c) bolečine ob križanju.

Sveta groza bo prešinila naša srca, da bomo vsi skesani zapustili Kalvarijo, k čemur nam pomagaj križani Jezus in žalostna Mati božja.

Po žalostnem križevem potu dospe Jezus med surovo družaljo slednjič na Kalvarijo, kjer je imelo njegovo trpljenje doseči svoj vrhunec, pa tudi konec. Evangelisti pišejo: „In so prišli na mesto, ki se imenuje Golgota, to je mesto mrtvaških glav,“ (Mat. 27, 33.) „ondi so ga križali.“ (Jan. 19, 18.)

1. Oglejmo si ta kraj! Golgota je gora, ali bolje hrib pred vratni starega mesta Jeruzalemskega. Ker ni bilo dovoljeno v sredi mestnega obzidja koga usmrtiti in je bilo križanje tako

sramotno, da je po judovskem mnenju vse okrog onečastilo, so peljali hudodelce ven iz mesta na ta hrib in tam križali. Zato se imenuje ta kraj Kalvarija ali mesto mrtvaških glav.

Pomislimo tu na sramoto nedolžnega Zveličarja. Kraj, kjer so že stoletja s smrtjo kaznovali tiste, ki niso bili vredni življenja; kraj, ki je bil od vseh strani omadeževan s krvjo brezbožnih hudodelnikov, roparjev in morilcev; ta sramotni kraj je zdaj odločen, kjer naj Sin božji, Mesija, Odrešenik sveta, prav tako kot drugi hudodelci, na križu sklene svoje sveto življenje. Gotovo je tudi Zveličar bridko čutil, da je moral končati na tako sramotnem kraju. Tukaj torej je imela zdaj presv. kri Sinu božjega teči na zemljo, ki je že davno oskrunjena ter napojena s krvjo največjih hudodelnikov. Kri Sinu božjega pa kri razbojnikov se naj zmeša na Kalvariji in postane nekako ena kri. Kdo bi ne občudoval tolikega ponižanja Zveličarjevega!

Ali v tem zmešanju krvi Jezusove s krvjo grešnikov je skrita globoka skrivnost. V bridkem trpljenju je kri Gospodova postala kri za grešnike. Ali jej ni dal teči iz svojih sv. ran in sv. srca zato, da bi postala kri grešnikov? Ta kri, ki bo zdaj tekla s križa, ne bo več Zveličarjeva, ampak bo kri grešnikov in hudodelnikov, njih, ki niso zaslužili samo smrti na križu, ampak večno smrt v peklju. Zato se zmeša že med prelivanjem s krvjo grešnikov; kakor sploh okoliščina, da hoče ravno na morišču hudodelnikov prestati svojo smrt, popolnoma meri na tistega, ki umrje, sicer ne za svoje hudobije, pač pa za hudobije, ki jih je naložil na svoje rame in za katere se hoče pokoriti s svojo krvjo, t. j. za grehe vesoljnega sveta.

Od tega trenutka, kar je Kristus stopil na ta sramotni prostor, morišče razbojnikov, je postala Golgota eden najznamenitih, častitlivejših in najsvetejših krajev na zemlji. Kajti, če je svet odrešen, iz Golgote doli teče studenec odrešenja! Če je greh, satan, pekel premagan, stoji na Golgoti slavno znamenje te zmage! Če je svet božji tempel, stoji njegov veliki altar na Golgoti! In kako veličasten je ta altar! Nad njim se ne vzdiguje kaka velikanska kupola iz kamnja, ampak visoko, neizmerno nebo. Kraj, kjer stoji ta altar, je brez dvoma središče sveta in vse zgodovine. Vsi nebeščani s sv. strahom in pobožnostjo zrô na ta altar, in vsi verniki, klečé v prahu gledajo tje, pričakujoč svoj blagor od Jagnjeta, ki se daruje na tem altarju.

Kako častitljiva nam je od takrat Kalvarija, ko je Kristus to daritev pričel! Žejne duše naše se tu napijo pijače, katere se je Gospod zdržal zavoljo nas.

II. Sv. evangelist (Mat. 27, 34.) piše dalje: „In so mu dali piti vina z žolčem zmešanega. In ko je bil pokusil, ni hotel piti.“

Križanje je bilo združeno s tako groznimi mukami, da so obsojencem, preden so jih pribili, ponudili vinsko pijačo, v kateri je bilo primešanih raznih grenkih in mamljivih zelišč, naj bi manj čutili svojo kazen. Zato so rabeljni tudi Jezusu dali vina z žolčem ali miro zmešanega, da bi ga nekoliko omamili pred križanjem.

Zveličar pa tega noče. Tudi ta kelih je hotel sprazniti s popolno zavednostjo. On ni hotel djanja veličastne pokorščine, ki jo je skazoval Očetu nebeškemu, s tem, da bi jo manj bolešno napravil, tudi manj zaslužnega storiti. On, Jagnje božje, ni hotel prestati daritve, ne da bi popolnoma ne čutil vseh njenih bolečin. On je imel ljubezni dosti do svojega Očeta, pa ljubezni dosti do ljudi, da bi vse, tudi najgrozovitejše popolnoma trpel; ravno prenašanje teh bolečin naj je večni dokaz njegove ljubezni do Očeta v nebesih in do ljudi na zemlji. Zato se je zdržal tiste mamljive pijače, ki se mu je ponujala.

Kako dostojno je pač vse, kar Zveličar stori v svojem trpljenju! Trpi sicer smrt hudodelnika, a vendar je ne prestopi kot hudodelnik, ampak kot Bog. Njegova daritev združuje pregloboko poniževanje z največjo veličastnostjo. Če Sin božji trpi v neskončni usmiljenosti za grešnike, more trpeti le s popolnim čutenjem vseh bolečin. Zato ni hotel, ko je iz ponudenega keliha pokusil nekaj kapljic, več dalje piti. Dal ga je svojim križavcem nazaj.

Zakaj pa je vendar Gospod te grenke, mamljive pijače nekoliko kapljic pokusil? Razlagavci pravijo, da je to zopet dokaz njegove neizmerne krotkosti in milobe. Ni hotel biti neprijazen do svojih rabeljnov.

Celo tisti ljudje, ki so med trpljenjem tako neusmiljeno z njim ravnali, ne bodo mogli reči, da je olajšavo, katero so mu vsled šege ali pa predpisa ponudili, zavrgel. Zato pokusi nekaj kapljic, da je zadovoljil rabeljne; in dá posodo nazaj.

Pa še drug vzrok omenijo sv. očetje. Zveličar je dozda že na vsem životu trpel. Le en del, ravno tisti čut, s katerim ljudje store toliko grehov, toliko laži, toliko obrekovanja, toliko

preklinjevanja in bogokletstva, čut, s katerim zakrivajo toliko nezmernosti v jedi in pijači — jezik in okus: ta dela presvetega telesa Gospodovega še nista trpela. Zveličar pa ni hotel umreti, preden se je tudi ta čut, kot vzrok toliko pregreh, za katere zdaj zadostuje, vdeležil trpljenja. Zato se naj jezik, naj se usta pred križanjem pomočijo vsaj z nekaterimi kapljami te zoprne, grenke pijače.

Če se spomnimo te grenkobe, ki jo je Gospod prestal, ne sme to ostati brez vpliva na nas. Kot pravi njegovi učenci se moramo varovati vseh grehov z jezikom. Pri spominu na grenek žolč moramo skleniti, krotiti svoj jezik, da ne bomo z grenkimi, bodečimi besedami zoper čast božjo ali svojega bližnjega z nova ponujali Jezusu žolča in mire.

Zraven se pa tudi ne branimo z Gospodom nekaj kapljic njegove grenke pijače vzeti na svoj jezik. Kako slepotni so tisti kristjani, ki nočejo po povelju sv. Cerkve pokusiti nekoliko kapljic grenkobe. Le malo je, kar nam ona ukazuje v svoji postni postavi ravno v počeščenje bridkega trpljenja. Kristjan, nikari ne prestopaj z nezmernostjo v jedi in pijači postov, posebno petkov, temuč ozri se na Golgoto ter pomisli, da je bil ravno petek, ko je tvoj Zveličar z grenkim žolčem krotil svoja usta in jezik.

III. Na to pa piše evangelist (Mark. 15, 25.): „Bila pa je tretja ura, in so ga križali.“ To je konec tretje in začetek šeste ure, po naši štetvi ravno opoldan; ob tistej uri, kakor menijo, da sta prva človeka v raju grešila, izvršila se je največja grozovitost: Sinu božjega križajo njegove stvari.

Ko so rabeljni Jezusa slekli, da bi si potem, kakor je bila navada, razdelili njegova oblačila, se je moral vleči, da bi ga križali. In bolečine, ki jih je zdaj na svojem telesu in na svoji duši trpel, kdo jih more popisati? Evangelisti sami nam tega križanja ne popisujejo, temveč le pravijo: „Križali so ga.“ (Mark. 15, 25; Luk. 23, 23; Jan. 19, 18.). Pri teh grozovitih mukah jim kar jezik zastane, pero se ne gane. Še Gospodovega imena tu ne omenijo, temuč le pravijo: „Križali so ga.“ Tako to dogodbo pripovedujejo, kakor bi hoteli reči: „O vi vsi, ki to slišite ali berete, vi že veste, koga mislimo, koga so križali. Pri pogledu križanega nimamo več besede, tu nam jezik odpove svojo službo.“ Res malo so zapisali, a povedali so vse. Vsak, kdor Jezusa pomiluje in ljubi, premišluje naj v svojem

srcu njegove telesne in dušne bolečine ob križanju, ker to se dostojno in primerno komaj dá popisati.

a) Pomislimo le na nekatere telesne bolečine! Jagnje božje razprostre svoje roke, stegne svoje noge, da bi bile pribite na križ. Rabeljni jih s topastimi, dolgimi žebliji pribijejo na križ, da se niti ganiti ne morejo. O Adam, Adam; nekdam si ti v v raju svoje roke stegnil proti prepovedanemu drevesu in tako zakrivil ono pogubno nepokorščino. Tu pa drugi Adam stegne svoje roke na drevesu križa, da bi s to popolno pokorščino do nebeškega Očeta popravil nasledke prve nepokorščine. Kako bolešno je bilo to raztegnjenje. Pri vsakem udarcu s kladvom se dolgi žebliji globokeje zarinejo v najbolj občutljive dlani, in kri škropi na vse strani. Tako se smrtnoranjeni Jezus pokori za vse krivice, goljufije, odrtije, poboje, umore, nesramna djanja . . . ki jih človek stori s svojimi rokami. — Enako so nategnjene noge neusmiljeno pribite na križ, in Jezus se pokori za vse korake in stopinje, ki jih človek stori po potu pregrehe. — Pač grozno so se dopolnile prerokove (Ps. 21, 17.) besede: „Moje roke in moje noge so mi prebodli.“

In ko nato križ povzdignejo, ga v zato pripravljeno jamo spuste in vtrdijo, da je prosto po koncu stal — — koliko neizrekljivih muk je tu Zveličar prestal na vsem svojem telesu, in še zraven tako viseč med nebom in zemljo skozi tri cele ure, preden je izdihnil svojo dušo. Lahko si misliš, kako se je pri tem počenjanju in zabijanju križa stresalo Jezusovo sv. Telo; rane na rokah in nogah so se razširile, cela teža telesa se je spustila doti proti žeblijem njegovih nog, neznanska bolečina prešinja Jezusu vse živce in kite in ude in člene in sklepe, prešinja kosti in njih mozeg.

Tako si nič ne more pomagati, ne se ganiti. Ko bi saj z glavo se mogel prosto gibati v polajšavo! Ali tudi to mu brani trnjeva krona. Njemu trpečemu Mesiju, kateremu je Pilat sicer iz zasramovanja, ali po božji naredbi s prerokovalno resnico nad križ postavil napis: „Jezus Nazareški, kralj Judovski“ (Jan. 19, 19.), krone pri križanju niso sneli, in ta krona ga zdaj rani, kjerkoli se ga dotakne. Ako nasloni glavo na križ, jo ranijo bodeči trni; če jo obrne na eno ali drugo stran, krona znova rani že tako razmesarjene rame. In če nam samo potna sraga s čela kane v oči, kako se zganemo in si jo koj obrišemo; in oči Zveličarjeve niso s potom, nego s kapljajočo krvjo iz

trnjeve krone, ki se strduje po obrazu, napolnene, zalite; pa si jih ne more obrisati.

In ker je zgubil toliko krvi, ki neprenehoma teče iz štirih velikih izvirkov na rokah in nogah — teh štirih rek raja za naše zveličanje — kakor tudi iz neštevilnih ran po telesu — zato so njegova usta vsa suha, jezik koprni po požirku hladne vode, da Gospod sam zakliče: „Žejem sem“; (Jan. 19, 28.) pa še žeje mu ne vgasé, ampak mu jezik in usta z grenkostjo napolnijo, da so se izpolnile besede prerokove (Ps. 68, 22.): „In dajejo mi žolča v jed, in v moji žeji me napajajo z jesihom.“

Od nog do glave je bilo torej Jezusovo telo tako izdelano, da res veljajo prerokove besede: „Vse moje kosti so razštete.“ (Ps. 21, 18.)

b) Pa nič manj kakor na telesu, je bilo njegovo trpljenje veliko na duši.

Evangelist pravi: „In z njim križajo dva razbojnika, enega na njegovi desnici, drugega pa na levici, (Mark. 15, 27.) v sredi pa Jezusa.“ (Jan. 19, 18.) Koliko osramočenje za Jezusa, kolika bolest za njegovo presv. Srce! Kardinal Kajetan pravi: To so storili Judje, da bi svoje zaničevanje do Jezusa pokazali v največji meri, naj bi vsi njega, ki je s tolovaji kaznovan, imeli za hudodelnika. Torej kot glavar razbojnikov naj sklene življenje on, ki je najnedolžniši, najsvetejši! Kako se je zgrozila njegova sv. duša zbog tacega osramočenja, tega onečeščenja!

Pa zakaj dopusti tako poniževanje? To sramoto, ki smo jo mi zaslužili, je nase vzel. Grešniki so oni razbojniki, ki so Bogu, kolikor so mogli, ropali neskončno čast in veličastvo, a Sin božji trpi na srednjem križu za nas to sramoto, ki je nasledek naših hudobij. Odpove se svoji časti, da božja pravica glede tega ponižanja podeli odpuščanje naših grehov.

Tako se je zgodilo, da „je bilo dopolnjeno pismo, katero pravi: „In med krivične je bil štet.“ (Mark. 15, 28.)

In če še zraven pomislimo, koliko zasramovanjna in zasmeha je moral prestati tu viseč na križu od vojakov in gledalcev, potem lahko sklepamo, kako žalostna je bila njegova duša. Skoro bi ne verjeli, da nam sv. evangeliji naravnost ne pripovedujejo, kako so žalili njegovo presv. Srce. Vse psovke in kletve in sramotenje so si izmislili, ko se vendar človek umirajočemu ne upa reči žal besede. „Mimogredoči so ga preklinjali in so s svojimi glavami majali. Ravno tako so se mu

tudi veliki duhovni posmehovali s pismarji, rekoč: Aha, kako tempelj božji podiraš in v treh dneh zopet sezidaš! Ako si Sin božji, pomagaj si sam! . . . Ako si Izraelski kralj, stopi s križa, in ti bomo verovali . . . Na Boga je zaupal, naj ga zdaj reši . . .“ Ta zasmeh, to norčevanje, to roganje . . . je kot oster meč zbadalo njegovo Srce, z nepopisljivo bridkostjo prešinilo njegovo dušo, da je slednjič v svoji revii zaklical: „Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil!“ (Mat. 27, 46.)

Tako je Kristus na duši in telesu ves zapuščen, brez poljšave, res oni prerokovani (Iz. 53, 3.) „mož bolečin“. Tu s križa nam kliče: „O vi vsi, ki greste memo po potu, pomislite in glejte, če je katera bolečina, kakor je bolečina moja! (Jer. ž. p. 1.)

In mi kristjani pred križem klečeč in premišljujoč peto skrivnost žalostnega rožnega venca: „Jezus, ki je za nas križan bil“ — smo videli to neizmerno morje njegovih bolečin, in tudi naše srce je presunjeno pri spominu, da smo mu jih tudi mi prizadejali s svojimi še ne spokorjenimi grehi. Pa mi te, o Gospod, tudi zdaj gledamo na križu; nisi se nam skrtil, celo pribiti si se dal nanj, da te imamo vedno pred očmi. Ti ni si zapustil našega tempeljna, akoravno smo te že tolikrat kamenjali, ampak v sredi med nami prebivaš — o spoznamo tvojo ljubezen — gotovo zato, da pred Te skesano pokleknemo danes in vselej proseč: Jezus, daj da Tvoje križanje, Tvoje trpljenje in Tvoja smrt ne bo nad nami izgubljena. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Petero žrtev presvetega Srca Jezusovega v trpljenju.

Srce Jezusovo, krvava žrtev za grešnike, usmili se nas!

Klic v litanijah presv. Srca Jezusovega.

Od današnje nedelje pa do Velike noči obrača sv. Cerkev vso svojo pozornost na trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, da bi nas ganila k usmiljenju in k pokori. Zato pa ima ta nedelja v cerkvenem jeziku ime „nedelja trpljenja“ ali po naše tiha nedelja, ko naj vse drugo krog nas utihne, da bi se

tembolj globoko zasmislili v bridko trpljenje Gospodovo. Saj je tudi prav in spodobno, da skušamo mi, Kristusovi učenci in nosilci njegovega imena, čutiti ž njim vred vse gorje, ki se je v tako obilni meri izlilo nad Jezusa, nad „moža bolečin“, kakor ga je prerok Izaija napovedal v starem zakonu. Saj sočutje se dandanes tako priporoča in na vse strani hvali; torej imejmo sočutje z Jezusom, skušajmo čutiti, kar je čutilo njegovo presv. Srce, ko je za nas gorelo v plamenu trpljenja. Premišljevanje trpljenja in smrti Gospodove nas mora nagniti k pravi pokori, utrditi v dobrih sklepih ter nas dvigniti nad zemsko življenje. Bl. Marija Marg. Alacoque je prosila nekdanj svojo predstojnico, naj bi jo poučila v neki dušni zadevi. A predstojnica, ki je poznala svetost božje služabnice, ji reče: „Pojdite pred Gospoda v presv. Rešnjem Telesu in recite, da mu hočete biti to, kar je slikarju napeto neposlikano platno.“ Margareta teh besed ni umela in v popolni pokorščini ne vpraša kako in kaj, marveč gre v cerkev, kakor ji je bilo ukazano. Ko pa premišljuje te besede, ji reče Gospod: „Pridi, jaz te bom učil,“ in Gospod sam ji je razodel, da je njena duša tisto platno, na katero ji hoče naslikati in vtisniti svoje trpljenje. Stopimo danes tudi mi pred Gospoda in ponudimo mu svojo dušo kakor platno, da Gospod vanjo začrta svoje trpljenje. Zato hočemo danes kot na tiho nedeljo premišljevati petero žrtev, katere je darovalo presv. Srce Jezusovo v bridkih urah trpljenja nebeškemu Očetu, in te petere žrtve so: 1. boleost zastran neuspešnosti vsega delovanja, 2. izguba časti, 3. izguba prijateljev, 4. izguba svobode in pravic, 5. izguba življenja. To hočemo storiti v čast in proslavo trpečega in ljubečega presv. Srca Jezusovega ter prav iz srca zdihniti: „Srce Jezusovo, krvava žrtev za grešnike, usmili se nas!“ — da prav razumemo, kaj si storil za nas, da čutimo, koliko si trpel za nas in da sklenemo odslej služiti le njemu, ki je tako mil in dober, da nas je odrešil s svojo sveto krvjo v bridkem trpljenju. Pomoč naša v imenu Gospodovem!

1. Mislimo si očeta in mater, ki si dan na dan, leto za letom odtegujeta griljlej od ust, ki žrtvujeta cele noči v trdem delu, da bi mogel njiju sin izdelati vse šole, postati kaj več ko sta ona dva, ali da bi preskrbela svoji hčerki kaj za prihodnost. Dobro vedo starši, da jim sin, hči nikdar ne bosta mogla po-

vrniti, a hvaležnosti, pomoči na stara leta, to pričakujeta in po vsej pravici. Če pa ta njiju sin zapravi vero v ničvredni družbi, če prepusti očeta in mater stara, betežna samim sebi, če ta hči vrže od sebe sramežljivost ter se odene s sramoto nesramnosti ter se ne zmeni za starše, potem ko jima je izsilila z jokom in vikom zadnji belič za novo obleko ali kako zabavo, vprašam vas, ali si morete misliti kako je očetu, materi pri srcu? Kaj ne, kako bridko, biti zaničevan, zavržen od tistega, kateremu so da i življenje in vednost in premoženje? Ena najhujših bolečin je, če kdo čuti, da ljubi nesebično, požrtvovalno, a se mu ljubezen ne vrača, marveč povrača s sovraštvom, zaničevanjem. Pa kako slaba podoba je vsa ta zemška bolest one bolesti, katero je občutilo Srce Jezusovo na Oljiski gori! Kapljica pelina proti morju žolča! Dvanajst apostotov si je izvolil Jezus Kristus; kolika čast in sreča zanje; izmed toliko tisočev oni edini izbrani! Kako potrpežljivo jih je učil, kako junaško branil pred hudobnimi jeziki farizejev, vedno se jim kazal polnega ljubezni in prizanesljivosti. A sedaj: Peter ga zataji, Juda izda, drugi zapuste! In to ljudstvo! Samo dobrote mu je izkazoval In hotel je prvo vsprejeti v svojo Cerkev! In odgovor? „Križaj ga, proč ž njim.“ Ali ni to bolelo presv. Srce? Oh gotovo, gotovo! Jezus Kristus kot Bog gleda tudi v prihodnost; mar mu ta vliva tolažbe v srce? Še veliko manj ko preteklost! Toliko nevrednih obhajil, toliko božjeropnih spovedi, toliko bogokletstev, toliko najgrše nečistosti po celem svetu v vseh stoletjih, za toliko ljudi bo tekla ta presv. Kri, ki sedaj kaplja na zemljo vrta gecemanskega, zastonj. Nočejo, še več, kolnejo in preganjajo to ljubeznipolno Srce Jezusovo. In ta zavest, ta bridka zavest, da se je za toliko ljudi trudil zastonj, brezuspešno, da milijoni nočejo časti božje, za katero on ves gori in koprni, izvije Gospodu iz prsi vsklik: „Moja duša je žalostna do smrti,“ to je prva žrtev, to je prvo, kar je moralo Srce Jezusovo darovati Bogu Očetu.

2. Kako silno občutljivi smo za svojo čast, kako grozovito trde kože za čast družega! Ena sama besedica — pa je ogenj v strehi!

V nekem mestu Šlezije je živel pošten ključavničar s svojo rodbino. Župniku tistega mesta jo nekdo pokral vso srebrnino; tatu niso mogli dobiti. Kar nastane pri ključavničarju požar in v par urah je bil mož berač. Še več. V ognju je našla grozovito smrt draga mu žena in trije otroci. Mirno je prenašal mož to nesrečo. Prigodilo se je pa, da so pri razkopavanju

pogorišča med zidovjem našli staljeno kepo srebra. Hudobni jeziki pa so takoj raztrosili debelo laž, da se je župniku ukradena srebrnina našla na pogorišču ključavničarjeve hiše. Ko mož sliši to obrekovanje, udari v jok kakor otrok, on, ki ni porosil očesa, ko mu je plamen povžil premoženje in družino, sedaj joka, ker so mu ljudje vzeli, česar ni mogel povžiti ogenj, njegovo dobro ime.

Sedaj se pa ozrimo na Zveličarja in premišljujmo, kaka je je bila sramota, katero so prizadejali najplemenitejšemu in rahločutečemu Srcu Jezusovemu v zadnjih urah zemskega življenja. Ravnali so ž njim kakor z roparjem, saj so prišle iz srca one besede: „Šli ste nad me kakor nad razbojnika z meči in kolmi, da me vjamete.“ In ljudstvo si izvoli raji Baraba ko Jezusa! Z Jezusom so ravnali kakor s sleparjem. „Peljite ga varno“, tako je opomnil izdajalec Judež, češ, le glejte, da se vam ne izmuzne s pomočjo kakega čaranja. To govori nekdanji učenec! Kolika sramota za Gospoda! In ko ga v tihi noči peljejo po jeruzalemskih ulicah z velikim šumom in hrupom, vstajajo ljudje gledat, kaj je in ko izvedo, da je vjet Jezus, marsikdo gotovo pravi: No, sedaj vidimo, kakšna je bila njegova moč; dosti dolgo je sleparil, sedaj so ga razkrinkali. Dragi v Gospodu, trdim, da jih je veliko govorilo tako in podobno; saj vidimo tudi v naših dneh, da ljudje precej obsodijo človeka, katerega je sreča zapustila, katerega je Bog obiskal s križi. Ali so pa bili ljudje tedaj boljši ali so danes slabši, to je vseeno. — „Boga je preklinjal,“ klicali so Judje pred Kajfom, torej Jezusu Kristusu, Sinu živega Boga, so pritisnili hudobni jeziki pečat bogokletstva! Kolika hudobija, ki tako premišljeno krade čast najsvetejšemu in najčistejšemu. O presveto Srce Jezusovo, kako globoko si se dalo ponižati, da bi bili mi povišani do časti otrok božjih in dedičev nebeškega kraljestva! Še več je hotel Jezus Kristus za nas pretrpeti, še bolj svojo čast žrtvovati nebeškemu Očetu! Pustil je, da so ga tožili kot upornika in puntarja, dasi so slišali tako jasno njegove besede: „Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju kar je cesarjevega.“ Še več! Še hujše so ponižali Jezusa, še bolj mu kradli čast s tem, da so ravnali ž njim kakor z norcem. Kaj ne, dragi v Gospodu, te misli se ustrašimo in prav je, da se je ustrašimo, a je in ostane resnično to, kar pripoveduje evangelij. Herod, ta podli prešestnik in nesramnik zasramuje Modrost samo in ga zaničuje kakor norca, da ga obleči v belo oblačilo in norčevaje se ga pošlje Pilatu. In zasramovanja še ni dosti, še je nekaj časti na Jezusu; tudi

to mu morajo poteptati v blato. Poslušajmo evangelij! „Vojaki so ga peljali na dvorišče sodne hiše in skličejo vso trumo. In ga oblečejo v škrlat, in spletejo trnjevo krono in mu jo denejo na glavo. In so ga začeli pozdravljati: Pozdravljen bodi kralj Judov! In so ga po glavi s trnjem bili in ga zapljuvali in so na kolena padali in ga molili.“ Ne drznem se, pristaviti še kako besedo temu preprostemu a živemu popisovanju, v katerem vidimo, kako res sramotno so ti ljudje zaničevali in za norca imeli kralja vseh kraljev. In srce Jezusovo je vzelo nase to skrajno zasramovanje za nas, za naše grehe. Ali je še sploh kaj časti na Jezusu po tem strašnem zaničevanju, da bi mu jo mogli odvzeti? Jezusa Kristusa, najpravičnejšega, so tožili kot roparja in sleparja, Jezusa Kristusa Boga so tožili kot bogokletnika in upornika, Jezusa Kristusa, najmodrejšega, so imeli za norca, zasramovali so njegovo kraljevsko čast. A dotaknili so se tudi njegovega človečanstva, njegove človeške narave, ker prizadeli so mu s tem najhujšo sramoto, da so ga kaznovali kakor je bila sicer navada kaznovati le sužnje. Znano vam je morebiti, dragi v Gospodu, kako grdo in nečloveško so ravnali Rimljani s sužnji; niso jih smatrali za ljudi, marveč bili so jim le živina in orodje. Če so sužnje kaznovali, so jih bičali in križali; prostega Rimljana niso smeli ne bičati ne križati. Jezusa pa so bičali, Jezus je moral umreti najsramotonejše smrti, smrti na križu. Koliko ponižanje, kolika sramota, viseti na križu med dvema razbojnikoma, na griču, na navadnem morišču, pri belem dnevu, blizu mesta, v času, ko je je bilo blizu dva milijona Judov; vse to stori, da je bila sramota našega Gospoda kar možno največja. In še na križu ga zbadajo in preklinjajo, da celo po smrti govore o njem kakor o goljufu in zapeljivcu! Ali ni to res brezno sramote, katero je preneslo Srce Jezusovo, ko ni na njem ostala niti trohica časti? In Jezus Kristus je hotel prenesti to sramoto, to popolno oropanje časti za nas; v najhujšem trpljenju je Srce Jezusovo darovalo to žrtev nebeškemu Očetu.

3. Tretja žrtev Srca Jezusovega v njegovem trpljenju pa je žrtev prijateljstva. Kdo bi dvomil, da je bilo Srce Jezusovo najljubeznjivejše in najbolj rahlo čuteče vseh človeških src? Apostole, katere si je Gospod Jezus Kristus izbral, imenuje naravnost svoje prijatelje in je res občeval in delal z njim kakor z najboljšim prijateljem. In eden teh prijateljev ga proda sovražnikom, ki so hujši ko stekli volkovi, za borih 30 srebrnikov.

Kolika bolečina je pač v tem trenutku prešinila presv. Srce Jezusovo, ko stopi k njemu Judež in ga poljubi! In dragi v Gospodu, povdarjam, da je bilo Srce Jezusovo, sicer res Srce Boga, a tudi srca človeka in kot tako je bilo ravno tako občutno za veselje in žalost ko naše, da, občutno je veliko bolj, ker je združeno z božjo naravo, le tako neizmerno in brezmejno se ni udalo raznim občutkom, kot se udaje naše srce, ki ne pozna mere in meje ne v veselju, ne v žalosti. In kaj stori sv. Peter, tisti naustrašeni spoznovalec vere v Kristusa Boga? Kaj stori oni apostol, kateremu je Jezus Kristus obljubil in zagotovil čast, kakršne ni na svetu, čast namestnika Krisusovega? Gospod mu je tolikokrat očitno pokazal, da ga ljubi kot najboljšega prijatelja, a sv. Peter ga strahopetno, dekli na ljubo, zataji s preklinjevanjem in rotnjem in priseganjem. Oj kako je to bolelo presv. Srce Jezusovo! In drugi apostoli? Kje so? Lazar, Marta, Marija, prijatelji Gospodovi, kje so? Prepustili so ga besnosti in razljučenosti krvoločnih sovražnikov ter pobegnili. Predragi v Gospodu, vsak izmed nas je imel gotovo že prijatelja, na katerega je zidal in se trdno zanašal, čez katerega ni pustil reči najmanje žal besedice, kateremu je odprl srce na stežaj. A če nas je tak prijatelj, katerega smo ljubili iskreno, pristrčno, če nas je zapustil ravno v največji nadlogi, če nam je obrnil hrbet v največji stiski, da, če je celo vzdignil glas in roko zoper nas, povejte, ali se ni vse uprlo in vzdignilo in vzvihralo v vašem srcu, ali niso bili ti občutki grenki bolj ko pelin in žolč? Sedaj pa premislimo, kako velika je bila bolečina najbolj nesebičnega, najbolj požrtvovalnega, najbolj ljubeznjivega Srca Jezusovega!

4. Četrta bolečina, katero je moralo prestati Srce Jezusovo, četrta žrtev, katero je Jezus Kristus daroval nebeškemu Očetu, je bila žrtev svobode in pravice. Glej, on, ki nam je dal svobodo in prostost, on je zvezan, privezan k steburu in pribit na križ. On, Gospod vsega stvarstva, ni svoboden; in kako hudo de človeku, če ni svoboden, če ni prost. Z Jezusom so ravnali, kakor da bi ne imel nobene pravice ne po judovskem, ne po rimskem, ne po naravnem pravu. Če ima kedo pravico do kake stvari, a mu drugi to pravico jemljejo, ga drugi branijo v izvrševanju te pravice, kaj ne, pest se krči, v prsih se kri divje pretaka, srce nemirno bije, človek bi kar strl vse, taka nevolja in ogorčenost se ga loti, samo ta pravica mu ostane, da se huduje, ali pa še morebiti ta ne. — Po judovskem pravu niso smeli nikogar

soditi po noči, Jezusa so. Krive priče niso smele nastopiti, le zoper Jezusa so. Če ni bilo komu bogokletstvo jasno dokazano, ga niso smeli obsoditi, Jezusa so. Torej, pravica za vse Jude, tudi za zadnjega berača, za Jezusa, pravega in edinega kralja, te pravice ni; ali ni to strašno hudobno? Rimsko pravo je ukazovalo, da se je vršila preiskava natanko; a pri Jezusu se ni vršila natanko, marveč strastno, hitro. Sodnik je moral biti nepristranski in nedostopen vsakemu vplivu: Pilat se da oplašiti po žuganju, pretenju, vpitju. Nikogar niso smeli kaznovati s smrtjo, ako ni bila njegova krivda jasno dokazana. Glejte, Pilat sam pa pravi: „Ne najdem nobene krivice nad njim; dal ga bom pretepsti in izpustil“, in kmalu na to: „Vzemite ga vi in križajte, ker jaz ne najdem nad njim nobene krivice.“ O Pilat, Pilat, kje je tvoja pravosodna vednost, kje tvoja pamet? Zakaj daš Jezusa pretepsti, če je nedolžen, zakaj križati? Ali tako govori rimska postava, ali tako govori pamet, razum? Ali tudi po naravnem pravu se niso ravnali sovražniki Gospodovi, tudi to so teptali z nogami. Če koga obsodijo na smrt, ima marsikdo sočutje z njim in ga pomiluje, prav gotovo bi se pa le podivjan človek norčeval iz obsojenca; nasprotno, obsojencu se v zadnjih urah izpolni vsaka pametna želja. A Jezusa prepuste podivjani, pijani druhali, da še z njim igra po divjaško in neusmiljeno, na križu visečega zasramujejo, in ko pravi: Žejem sem, dajo mu kisa. Da Jezus hoče biti strt kakor črv v prahu in zato pusti, da njega, začetnika vseh postav in pravic, tako ponižajo, teptajo. A Srce Jezusovo se je krčilo pod temi grozovitimi krivicami, ki so se mu godile; pa vse to je pretrpel za nas, prostovoljno in v najhujšem trpljenju vse to daroval, žrtvoval za spravo in odpuščanje naših grehov, naših krivic, katere smo prizadejali Bogu in ljudem.

5. Ko je Bog pripustil satanu, da je skušal Joba, a je vendar Job vdano prenašal trpljenje, je satan rekel: „Kožo za kožo in vse, kar človek ima, bo dal za svoje življenje.“ Res, največji naravni dar božji je življenje; to čuti tudi žival in se brani smrti. Kako pa se šele človek brani in boji bele žene, kako silno, da strastno skrbi za svoje življenje. Pa tudi to največjo žrtev je prineslo Srce Jezusovo nebeškemu Očetu za nas. Pogledjmo! Umreti v cvetu let, ko se človek najbolj veseli življenja in je v polni moči let, kako grenko je to, in kdo bi rad umrl v tako lepih letih, da bi s tem pomagal bližnjemu? Malo je

tako požrtvovalnih ljudi, ker velika žrtev je to. Umreti nedolžen, od sovražnikov trpinčen, pa umreti za prijatelje, to je večja žrtev; popolnoma nedolžen umreti, v najhujših mukah, katere si moremo izmisliti, za svoje sovražnike, to je največja žrtev, kakršne bi svet ne bil poznal, da ni Gospod sam doprinesel te največje žrtve. Kje je mogoče le približno popisati vse trpljenje, v katero je bilo zatopljeno telo Gospodovo kakor v morju, ko je visel na križu. Pa, vedno bolj počasi utriplje presveto Srce Jezusovo, zdaj je udarilo zadnjič: *d o p o l n j e n o j e !* Pa ljubezen še ni ponehala! Gospod je hotel nam dati sebe in kar je imel. Na križu nam je dal svojo mater, v smrti svoje življenje, po smrti pa nam da svoje srce. Vojak prebode s sulico Srce Jezusovo, pa ne, zmotil sem se, evangelist pravi tako lepo in značilno: vojak je *o d p r l* Jezusovo stran. Zakaj to? Gospod je hotel odpreti v svojem Srcu varno zavetišče, da tam stanujemo in se učimo ljubiti našega Gospoda in Zveličarja in biti srečni v njegovi ljubezni.

Glejte, vse to je trpelo presveto Srce Našega Odrešenika veliki četrtek in veliki petek. Trpelo je žalost, da bi bili mi oveseljeni; hotelo je izgubiti vso čast, da bi bili mi počeščeni in poveličani, hotelo je izgubiti prijatelje, da bi bili mi odslej njegovi prijatelji, hotelo izgubiti svobodo, da mi zadobimo pravo svobodo otrok božjih in pravico do nebes, hotelo izgubiti celo svoje življenje, da bi mi dobili večno življenje. Oj kolika ljubezen, ki prostovoljno prenese in žrtvuje vse to? Prav je, da občudujemo to neizmerno ljubezen, a je premalo; preišljajmo jo zlasti te dni trpljenja in ko beremo ali slišimo brati trpljenje Gospodovo, berimo in poslušajmo je s takimi in enakimi občutki. Tudi to je še premalo; moramo te čednosti, to požrtvovalnost Gospodovo globoko vtisniti in vžgati v svoje srce in tu naj najde vsak po lastni potrebi leka in zdravila v Sv. Srcu. Najde ga žalostni, najde obrekovani, najde ga zaničevani, najde zatirani, najde trpeči. Vsak najde tu, česar išče, tu pa najdemo tudi *o d p u š č a n j a* grehov, usmiljenja in to prosimo Jezusa danes vsi prav goreče, kar pravi klic v litanijah: „Srce Jezusovo, krvava žrtev za grešnike, usmili se nas!“ Amen.

Fr. S. Watzl.

Sopraznik žalostne Matere božje.

Marijina žalost.

Komu naj te primerjam, kako naj te tolažim, devica, hči Sijonska? Velika je kakor morje tvoja žalost, kdo te bo ozdravil. Žal. pes. 2, 13.

Sv. katoliška Cerkev praznuje dvakrat v letu god žalostne Matere božje, in sicer prvič današnji dan, osem dni pred velikim petkom, v drugič pa tretjo nedeljo meseca septembra. Oba praznika nam kažeta Marijo kot mater, ki trpi vse s svojim božjim Sinom ter nas uči, da moramo z Jezusom trpeti, ako hočemo z njim b'iti poveličani. (Rim. 8, 17.) Obenem pa ob teh dveh praznikih zlasti častimo Marijo, kot kraljico mučencev, ki v nebesih z Jezusom vlada in za nas prosi.

Zano vam je, da se žalostna Mati božja slika z enim, ali sedmerimi meči, ki prebadajo njeno srce. Srce z enim mečem se nanaša na prerokovanje Simonovo: „Tvojo dušo bo meč presunil!“ (Luk. 2, 35.) Slika, ki predstavlja Marijo s sedmerimi meči, pa spominja na najhujše dušne bolečine, katere je Marija v svojem življenju pretrpela, katere je sedem ustanovnikov servitskega reda, ki so Marijo posebno častili, vredilo v sedem glavnih bridkosti. Te sedmere bolečine je občutilo Marijino srce, ko je Simeon prerokoval, ko je Marija bežala z Jezusom v Egipt, ko je izgubila dvanajstletnega Jezusa, ko ga je srečala na križevem potu na gori Kalvariji, ko je stala pod križem, ko ga je vzela v naročje in ko ga je položila v grob. Sv. Cerkev potrjuje ime „Marija sedem žalosti“ s tem, da današnji god imenuje: god sedmerih žalosti prebl. D. M. Bilo bi preobširno, da bi premišljevali vsako bolečino Marijino posebej, zato bom govoril danes, 1. kako je Marija žalostna mati in 2. kako je ona vedno žalostna mati.

1. Žalostna mati Marija nam sme po pravici zaklicati besede preroka Jeremija: „O vi vsi, ki mimo greste, postojte in pogledjte, ali je še kaka bolečina, kakor je bolečina moja?“ (Žalostna pesem 1, 12.) Sv. Anzelm pravi, da je bila nje bolečina tako velika, ko bi Bog s posebnim čudežem Marije ne ohranil žive, morala bi jo vsak hip umoriti. Sv. Bernardin pravi še več; on trdi, da je bila žalost Marijina tako velika, da, ko bi njena žalost

se razdelila na vse ljudi, morali bi precej vsi umreti. Da se prepričamo, kako neznanska je bila bridkost Marijina, premišljajmo, da je predvsem trpela na duši, da je trpela kot mati in sicer brez vsake tolažbe.

a) Res je, da je naše telo občutljivo in da marsikaj prenese. Kake so bolečine v zobeh, kako zapeče le ena iskrica, ako pade na roko, kako skli bolečina v očesu ali kako žge vnetje? Spomnite se bridkosti, katere so trpeli mučenci. Nategovali so jim telesa, da so vsi udje iz sklepov stopili, vlivali so jim v usta stopljen svinec, žgali so jih z bakljami, trgali s kaveljni, spustili so jih med zverine, sekali so jih na živem telesu itd. Človeka kar mrzel pot obliva, ako vse to sliši in pomisli. Vprašati se res moramo: Kako je bilo neki mogoče, da so mučenci vse to prestali?

Toda nezmerno hujše, nego vse to trpljenje, je bilo trpljenje Matere božje; zakaj ona ni trpela le na telesu, temveč tudi in pred vsem na duši. Meč ni prebodel njenega telesa, temveč njeno srce, kakor je prerokoval že starček Simeon: „Tvojo lastno dušo bo meč presunil.“ Gotovo pa je, da duša zamore nezmerno več trpeti nego telo. Le pomislimo na hudodelnika, katerega peljejo v smrt. Mrtvaško je bled, oči so izbuhnjene, trese se po vsem telesu, moči ga zapuščajo, podoben je že bolj mrtvememu nego živemu. Dušna bolečina takega človeka je gotovo neznano večja, nego vse bolečine, katere je pretrpel v ječi ali jih občutil pri usmrtenju. Telo more prenesti le gotovo mero bolečin; ako to mero prestopi, pade v nezavest ali celo umrje. A duša ne tako; duša tudi v najhujši bolečini ne omaga, ne more umreti.

Iz tega že vsakdo lahko spozna, da so Marijine dušne bolečine presegale vse drugo, kar more hudo in bridko biti, ker je trpela na duši. Mislite si vse telesne bolečine vkupej, katere so trpeli ljudje od začetka sveta dosedaj in jih bodo še do konca, a vse te še od daleč ne dosegajo dušnega trpljenja Marijinega. Toliko je trpela Marija! Kako po pravici kliče pobožni kardinal Hugo: „O preblazena Devica, kakor grenkoba morja presega vsako drugo grenkobo, tako tvoja bolečina presega vsako drugo bolečino!“

b) Pomislimo nadalje, da je Marija trpela kot mati in sicer kot mati božja. Dobre matere ljubijo svoje otroke, ž njimi trpe in se vesele. Kar trpe njih otroci, to trpe tudi same. To

se posebno tedaj zgodi, ako same vidijo bolečino svojih otrok. Zato pravi sv. Avguštin o makabejski materi: „S svojim pogledom je z vsemi trpela. Ker je vse ljubila, je v srcu trpela, kar so oni trpeli na telesu.“ Ta mati je torej trpela vse one bolečine, katere so trpeli po vrsti njeni sedmeri sinovi, ker vse je videla; tako je prejela sedmero mučeništvo. Ravno to smemo reči o Materi božji. Vse trpljenje, katero je pretrpel njen božji Sin, trpela je tudi ona, vse poniževanje, zaničevanje, bičanje, kronanje s trnjem: vse je občutila, v duhu je ž njim križ nosila in ž njim križana bila. Sv. Lavrencij Justinijan pravi: „Srce Marijino in bilo podobno ogledalu, v katerem so se videli vsi udarci, vse rane in vse, kar je Jezus moral trpeti.“ Lahko torej rečemo, da je bilo Marijino srce zaradi ljubezni do Jezusa zaničevano, zapljuvano, bičano, s trnjem kronano in križano.

Marija je občutila vse trpljenje svojega božjega Sina, a ne tako, kakor to čutijo druge matere s svojimi otroki; zakaj njen sin ni bil navaden človek, temveč Sin božji sam. Kot takega ga je bolj ljubila, kakor sploh kaka mati more ljubiti svojega otroka. Kolikor večja je bila torej njena ljubezen do Jezusa, toliko večja je bila nje bolečina in žalost zavoljo njega. Ako kaka mati pravi o svojem sinu: „Oh, kako rada bi se namesto njega vlegla na bolniško posteljo in trpela, kar on trpi, in tudi zanj umrla,“ mislimo si lahko, da je bila Marija pripravljena ne enkrat, temveč tisočkrat to storiti: trpeti in umreti namesto Jezusa, ko bi se po božji previdnosti to moglo in smelo zgoditi. Vzrok je, ker je Marija Jezusa neizmerno bolj ljubila, nego sebe in svoje življenje. Ako presojamo torej bolečino Matere božje po njeni ljubezni, sledi iz tega, da je več trpela, kakor bi bila tisočkrat bičana, s trnjem kronana in križana. To spričuje tudi izrek sv. Amadeja, ki pravi, da je žalostna mati Marija s svojim pogledom na Jezusa več pretrpela, nego ko bi ona sama vse trpljenje prestala.

c) Pomislimo še, da je Marija trpela bolečine brez tolažbe. Poprej sem vam omenil, koliko so trpeli mučenci. Toda ljubezen, katero so imeli do Jezusa, je polajšala njih bolečine, da se zanje niso zmenili, da so se jim zdele celo sladke in prijetne. Popolno mirni so šli na morišče in trpeli so vse tako srčno, da so se celo njih sodniki čudili. Ko so sv. Bonifacija razsekali po vsem telesu in mu bodice za nohtove za-

bodli ter mu stopljen svinec v usta vlili, ni nehal klicati: „Gospod moj Jezus, jaz te zahvalim!“ Ko sta sv. brata Marko in Marcelijan toliko trpela, da sta se že sodniku smilila, zaklical jima je ta: „Reveža, spoznajta vendar svojo neumnost, in precej bosta rešena vsega trpljenja!“ A onadva sta odgovorila: „Kaj govoriš o trpljenju? Midva pri najboljši pojedini nisva bila tako vesela, kakor sva sedaj, ko iz ljubezni do Jezusa tako tolažilne muke trpiva.“ O sv. Lavrenciju vemo, da tedaj, ko so ga pekli na ražnju, se je norčeval s tiranom in mu rekel: „Ako hočeš, tiran, jesti moje meso, glej polovica je že pečena; obrni me okoli in jej!“ Tako je bila mučencem ljubezen do Jezusa vir vse tolažbe v njih bolečinah, da niso omagali. Že sama misel na križanega Jezusa jih je popolno potolažila.

Ali je tudi Marijo tolažila ljubezen do Jezusa, in ji zmanjševala bolečine? Oh ne! Ravno ta njena ljubezen do njenega Sina Jezusa je bila vzrok vseh srčnih bolečin, in ker ga je neizmerno ljubila, zato je tudi neizmerno trpela. Njena ljubezen do Jezusa je bila obenem vzrok in tudi mera njenega trpljenja. Kar je torej mučencem bolečine zmanjševalo in celilo rane, to je Mariji množilo bolečine in sekalo rane. Dočim se drugi mučenci slikajo z orodjem, s katerim so bili mučeni, n. pr. sv. Pavel z mečem, sv. Andrej s križem, sv. Lavrencij z ražnjem, slika se žalostna Mati božja stoječa pod križem, ali pa sedeča imajoč v naročju mrtvega Jezusa, v znamenje, da je trpljenje Jezusovo vzrok in mera vseh njenih bolečin.

Marija je torej v resnici žalostna mati; v svojem trpljenju stoji najbližje svojega božjega Sina, ker nikdo na svetu za Jezusom ni toliko trpel nego ona. S tem je izpolnila povelje svojega Sina: „Kdor hoče moj učenec biti, naj zataji sam sebe, naj vzame svoj križ nase in hodi za menoj!“ (Mat. 16, 24.) Čim bolj smo na svetu Kristusu podobni v trpljenju, tembolj mu bomo podobni v slavi nebeški. Ker je Bog Marijo izbral v Kraljico nebes, morala je postati tudi kraljica mučenikov. Zato je morala več trpeti nego vsi mučenci.

Zato se moti vsak človek, ki misli, da je tisti najbolj srečen na svetu, ki nima nič trpeti. Toda ni tako; kdor s Kristusom ne trpi, ta tudi ž njim ne bo poveličan. O svetopisemskem bogatinu, kateremu se je vedno dobro godilo, se bere, da je bil pokopan v pekel; o ubogem Lazarju, ki je bil pobiral drobtine, ki so padale z mize, vemo, da so ga angelji nesli v Abrahamovo naročje.

(Luk. 16.) Preberite življenje svetnikov in niti enega ne bote dobili, ki bi bil rešen vsega trpljenja. Ravno tisti, ki so največ trpeli, prišli so v svetosti najvišje. Zato, kristjani, ako pomislimo, da smo grešniki, ne smemo se bati trpljenja, saj je bila celo Marija polna bridkosti in bolečin, prava žalostna mati, čeprav je bila brez vsakega greha, ona je vedno in neprestano žalostna mati. Kako?

II. Trpljenje mučenčev je bilo sicer jako hudo, toda trpelo je le nekaj minut, ur ali dni. Potem je nastopila smrt, ki jih je preselila v nebeško slavo. Tudi trpljenje drugih svetnikov je kmalu ponehalo in nastopilo je zanje večno veselje. Drugače pa je z Marijo; ona je bila in je še vedno žalostna mati, *a)* ker ima trpljenje Jezusovo vedno pred očmi, *b)* ker se je v njenem življenju žalost za žalostjo vrstila, *c)* ker smo mi krivi, da je žalostna.

a) Presveta Devica je od tistega hipa, ko je postala mati božja, bila vedno polna žalosti, ker znana so jej bila vsa prerokovanja prerokov, koliko bo Jezus trpel; prejela pa je še posebna razodetja o tem. Pred očmi jej je bila slika velikega petka: Jezus v rokah najhujših trinogov: zasramovan, bičan, kronan, ali pa prizor: Ecce homo! Marija je vse to videla, slišala zasmehovanje, slišala Jezusove poslednje besede. Kdo bi mogel nje bolečino popisati? In ona je vse to že naprej vedela; to ji je bilo vedno pred očmi. Kadarkoli je pogledala Jezusa, vselej se je spomnila, kaj še le pride! S psalmistom je smela reči: „V bolečinah je minevalo moje življenje in moja leta v zdihovanju.“ (Ps. 30, 12.) „Moja bolečina je vedno pred mojimi očmi.“ (Ps. 37, 18.) Navadno se s časom srčna bolečina zaceli, a Mariji se je le širila, ker leto za letom se je bolj bližalo njegovo trpljenje. Angelj je razodel sv. Brigiti, da je Marija vzrastla kakor roža med trnjem; trnje je rastlo z rožo in jo vedno bolj zbadalo. Celó po vstajenju je Marija še vedno mislila na Jezusovo trpljenje, ki ji je ponavljalo srčne rane.

b) Zraven tega pa je bilo celo življenje Marijino polno trpljenja. Bolečina za bolečino se je vrstila. Ko je bila blizu poroda, je morala iti daleč; v hlevu je dobila Sina, bežala je v Egipt, v tuje kraje med tuje ljudi. Mislimo si lahko, koliko je tam doli pretrpela. — Po smrti Herodovi se vrne domov, gre v Nazaret. Vzame dvanajstletnega Jezusa seboj v tempelj, ga izgubi, gre ga iskat: „Sin, zakaj si nama to storil . . .?“ Sveti

očetje pravijo, da je bila to ena najhujših Marijinih bolečin, ker povsod drugod je Marija Jezusa vsaj pri sebi imela, tukaj pa ga je izgubila in ni vedela, kaj je ž njim. Mislila je morda, da se je Sinu božjemu kaj zamerila, da neče več pri njej biti. Oh, kako hudo je bilo Marijinemu srcu! Morda je bila ta njena bolečina celo večja, nego ona, ko ga je videla na križu viseti.

ln ko je Jezus odrastel, koliko je trpela Marija! Dan za dnevom so se vresničevale preroške besede Simeona: „Ta je postavljen v znamenje, kateremu se bo kljubovalo.“ (Luk. 2, 34.) Judovski duhovni, pismarji in farizeji, vse ga je sovražilo in preganjalo. Oh, koliko noči je pač Marija prebdela, koliko solza v samoti in na tihem pretočila, ko je videla in slišala, kako njen Sin za vse dobrote žanje le nehvaležnost, da strežejo mu celo po življenju, da so ga celo Nazarenčani hoteli s skale zagnati, čeprav je do 30. leta živel med njimi.

Kaj naj šele rečem o onem trpljenju, katero je Marija občutila, ko je Jezusa videla trpeti. Ako je celo narava čutila, ako je solnce otemnelo, kaj je občutilo šele Marijino srce! Ko ga je srečala nesočega težak križ, ko je videla in slišala, kako so ga pribijali na križ, ko je zaklical z močnim glasom s križa doli: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ oh, kristjani, mi si niti misliti ne moremo, kaj je Marija tedaj občutila. Čudno je le, da ni žalosti počilo njeno srce, ki je plavalo v morju bolečin.

c) Marija pa je žalostna mati še sedaj. ln kdo je tega kriv? Mi grešniki, ki z grehi žalimo njenega Sina in s tem vselej ranimo njeno srce. Oh, pomislimo le, koliko greha se zgodi hip za hipom na svetu, pomislimo zraven, da je vsak greh oster meč, ki se zasadi v Marijino srce, potem spoznamo, da Marija je še celo v nebesih še vedno žalostna mati. Kristjan, imej torej usmiljenje s svojo nebeško Gospo! Ali misliš, da še ni dosti trpela? Poglej njeno srce je že vse prebodeno; koliko tvojih puščic tudi že tiči v tem srcu! Ali še ne boš nehal jo žaliti in mučiti?

L. 1872. je šel na Tirolskem neki gospodič na Marijin praznik na lov. Imel je nesrečo. Nič ni ustrelil, ploha ga je vjela in vsega premočila. Strahovito je klel in se rotil ter kakor divja zver tekkel po hosti okoli, da bi dobil kako streho. Slednjič zagleda v gozdu neko kapelico. Teče tja in še vedno strašno kolne Boga in Mater božjo. S kletvijo stopi v kapelo. Tu zagleda pred seboj kip žalostne Matere božje z neizrečeno lepim, a globoko žalostnim obrazom, in okoli Marije napis: „Sin moj,

kaj hudega sem ti pa storila?“ Kakor od strele zadet obstane in omolkne lovec, pade na obraz in začne milo jokati. Spoznal je, kako zelo je ranil Marijino srce. Ta mož še sedaj hodi po tistih tirolskih planinah, pa ne več s puško na rami, temveč z Bogom na prsih, ker postal je kmalu potem duhovnik in sedaj še vedno pastiruje v onih krajih.

Ljubi kristjan, kolikokrat je že tebi Marija tako klicala, ko si jo žalil z grehi, ko si klel, ko nisi ubogal, ko si službo božjo opuščal: „Sin moj, kaj hudega sem ti pa storila?“ Ali si se tudi ti skesal, ali si jo prosil odpuščanja? Oh ne rani več njenega milega materinega srca!

Kristjani, tako sem vam pokazal globočino Marijinega trpljenja; ona je res trpela toliko, kolikor ni še noben človek na svetu, niti vsi mučenci vkupe. In vi, grešniki, tožite čez svoje bridkosti! — O prosim vas, saj vi Marije nikar ne žalite, ko jo že drugi tako zelo žalijo. Ljubite jo, posnemajte jo v trpljenju, in bo vam dobra mati v nebesih! Amen. *J. Benkovič.*

Praznik sv. Jožefa.

1. Podoba sv. Jožefa.

Glejte zvesti in modri hlapec, ki ga je Gospod postavil čez svojo družino.
Mat. 25, 23.

Mnogi cerkveni pisatelji prejšnjih stoletij so navdušeno proslavljali sv. očaka Jožefa. Pobožni Izidor Izolani je uže napovedoval, da bo sam Sv. Duh nagibal srca pravovernih kristjanov, ki bodo v katoliški Cerkvi sv. Jožefu skazovali novo posebno češčenje, da bodo njemu v čast stavili altarje, cerkve, samostane, da bodo obhajali nove praznike in mu delali nove obljube. — Kar je slutil ta pobožni mož, ali se ne spolnjuje, dragi moji, ravno v sedanjih časih? Ali se ni res povzdignila čast in slava sv. Jožefa med dobrimi kristjani; osobito še, kar je slovesno razglašen za zavetnika vesoljne katoliške Cerkve? Slikarji, podobarji, pesniki, pobožni verniki tekmujejo v proslavljevanju tega sv. očaka. Ni je skoro več cerkve, ni hiše krščanske, da bi ne imela kake podobe ali slike tega svetnika. In uže podobe blagodejno vplivajo na človeško srce. Ako si jih ogledujemo, uže

nekako beremo iz njih življenje dotičnega svetnika, čednosti, v katerih se je posebno odlikoval. In taka je tudi s podobo svetega Jožefa, variha naše dežele in vse Cerkve, čegar spomin praznujemo danes.

Ako vam pokažem častitljivo podobo ljubeznivega moža v dolgi obleki po šegi jutrovski, moža, ki v naročju drži Dete božje, poleg njega pa se vidi cvetoča lilija in razno tesarsko orodje, takoj mi boste odgovorili: to je podoba sv. Jožefa. Res je; a jaz še pristavim: v njej se nam predočuje slava svetega Jožefa, obenem pa tudi vabilo za nas, naj zvesto posnemamo svojega zavetnika. Tega se boste prepričali, ko vam pokažem vsaj na tri bistvene znake njegove podobe, namreč:

1. na božje Dete, 2. na lilijo in 3. na tesarsko orodje.

Naj bo v čast sv. Jožefu in nam v dušno korist.

1. Če vprašamo s sv. pismom: „Kdo neki je zvesti in modri hlapec, katerega je Gospod postavil čez svojo družino?“ bomo lahko odgovorili, ko opazujemo podobo sv. Jožefa.

Le ozrite se (v duhu) na tako sliko! Navadno vidimo, kako sv. Jožef v naročju objema božje Dete, milega Jezusa; ali pa ga vodi ob roki, ali je sploh mladenič Jezus v njegovi bližini. To nam oznanjuje sv. Jožefa

a) visoko čast, vsled katere je postal rednik ali krušni oče Jezusov. Ko je nebeški Oče poslal svojega Sinu na svet, izvolil mu je deviško mater Marijo, obema pa v variha in pomočnika tudi deviškega izraelskega mladeniča Jožefa, iz rodu Davidovega. Ker je bil Jožef ženin in zakonski mož Marijin, je po božji volji prejel tudi posebno oblast nad njenim Sinom Bog sam mu je izročil nad njim pravice očetove ter tako razodel, naj ga Jožef namestuje v vseh časnih zadevah. Ker je Jožef to storil, se imenuje oče Jezusov, in ker ga je Jezus spoštoval in ljubil kakor očeta, imenuje se Jezus sin Jožefov. (cf. Luk. 3. 23. Jan. 6. 42.)

Angeli bi se bili srečne šteli, da so smeli streči Jezusu ter ga nositi na rokah. Ali Bog za to ni izvolil angelov, nego svetega Jožefa in mu s tem podelil čast, pred katero vsa posvetna odlika zgine kakor brleča svetilka pred zlatožarnim solncem. Ker je pa Bog sam pravičnega Jožefa „s častjo in slavo obdal“

(psl. 8. 6.) ter mu podelil prednost, katero preseže le še Marijina visokost, je pač potrebno in primerno, da ga proslavljamo tudi mi, njegovi varovanci.

b) Na sliki sv. Jožefa vidimo, kako ljubeznivo objema božje Dete, kako prijazno gleda na Jezusa, ki se zopet otroško-zaupljivo vanj ozira. Kaj to pomeni? — Iskreno ljubezen njegovo. Po angelu poučen, je vedel, da mu je Sin božji izročen v oskrbovanje in varstvo (Mat. 1. 20.). In kako bi njega ne ljubil on, ko je uže prej z vsemi pravičnimi toliko hrepenel po obljubljenem Mesiji! Z vso svojo dušo je bil Jožef Jezusu vdan, zanj je živel, zanj delal, zanj storil pota, njega varoval... ljubezen do Jezusa mu je posladila vse težave.

Dragi kristjani! Od sv. Jožefa se moramo učiti te delavne ljubezni do Jezusa, ki je svojo ljubezen do nas z lastno krvjo zapisal na križ. To ljubezen zahteva Kristus od nas in jo bo enako poplačal, kakor je z dopadajenjem sprejel Jožefovo ljubezen. Od nas pričakuje enakih del krščanske ljubezni, kakor jih je prejemal od Jožefa. Kar Kristus govori pri sv. Matevžu (25. 35.): „Lačen sem bil, in si mi dal jesti; žejen sem bil in si mi dal piti; tujec sem bil in si me vzel pod streho; nag sem bil in si me oblekel“; sme se pač v prvi vrsti obrniti na svetega Jožefa, ki je v resnici to storil svojemu varovancu; velja pa tudi slehernemu kristjanu, ki taka dela krščanske ljubezni skazuje svojemu bližnjemu, v katerem vidi Kristusa. K taki vzajemni ljubezni nas vabi Jezus sam rekoč: „Kdor moje zapovedi ima in jih spolnjuje, tisti je, ki me ljubi.“ (Jan. 14. 21.)

Da je bil sv. Jožef tudi vreden tega velikega dostojanstva biti rednik in varih Jezusov, spričuje nam drugi znak na njegovi sliki, namreč

II. Bela lilija. Kaj pomenja lilija v roki Jožefovi?

Kralj Salomon je Bogu v Jeruzalemu sezidal veličasten tempelj. Na templjevi lopi je postavil dva stebra. In na vrh stebrov je postavil okrask v podobi lilije. (III. Kralj. 7. 22.) Ta jeruzalemski tempelj je podoba krščanske Cerkve. Dva stebra v templjevi lopi nam lahko pomenita začetnika krščanske Cerkve, Jezusa Kristusa, in njegovo preblazeno mater Marijo. Salomon je imenoval desni steber „Jahin“, t. j. Bog bō utrdil, in levi steber: Booz, t. j. v njem je moč. V Mariji je bila res moč, ki je utrdila krščansko cerkev. Okrasek v podobi lilije na teh stebrih pa je sv. mož, katerega je Bog postavil poglavarja sveti družini. Lepa lilija je torej sv. Jožef.

Ker ima vsaka barva svoj pomen: zelena pomeni upanje, rdeča ljubezen, višnjeva ponižnost, bela čistost, naznanja torej lilija v roki Jožefovi

a) njegovo devištvó. Sv. Anzelm piše: „Kakor se je spodobilo časti Sina božjega, da se je njegova Mati svetila v vsej čistosti, tako se je spodobilo časti Matere božje, da je sveti Jožef imel to prednost.“ Zares čisto, deviško dušo je imel sveti Jožef. Kakor so lilijina cvetna peresa bela znotraj in zunaj, tako je bil sv. Jožef bela lilija in popolnoma čist znotraj in zunaj. Bel in čist je bil v svojem srcu, ki je bilo sedež ljubezni božje; bel in čist na telesu, ker tega ni opihala nobena pregrešna sapa; bel in čist znotraj v svoji volji, ker je bil silno skrben za svojo nedolžnost in za čistost svoje izvoljene neveste; bel in čist zunaj v svojih očeh, ki so bile dvoje neomadežanih ogledal, v katerih se je zrcalila nedolžnost sama; bel in čist znotraj v razumu, ker ni niti mislil kaj nespodobnega; bel in čist zunaj v ustih, ki so bila izvir bogoljubnih pogovorov. Skratka: Sv. Jožef je bil deviški ne le v svojem detinstvu, ampak tudi v svoji mladeniški dobi, deviški kot ženin prebl. Device Marije — kajti le njegova vejica (palica) je ob zaroki ozelenela in pognala snežnobeli cvet — deviško čistost sta si zaobljubila najnedolžnejši duši Marije in Jožefa, deviški je ostal kot zakonski mož. Torej nosi po pravici v svoji čisti roki belo lilijo.

Krščanski mladeniči in device! O, da bi tudi vi, kakor pobožni mladenič nazareški, ljubili sv. čistost, kajti ona je krona drugim čednostim; deviška duša je blaga vonjava pred Gospodom, je krasen biser, kateri bo Gospod za vekomaj shranil v nebeškem Jeruzalemu. O njej stoji pisano: „O, kako lep je čist rod; neumrljiv je njegov spomin.“ (Modr. 4. 1.) In Kristus pravi: „Blagor jim, ki so čistega srca...“ (Mat. 5. 8.) Skrbno varujte ta zaklad... čujte, molite, bežite... studite, kar žali sv. sramežljivost!... Vi pa, krščanski očetje, matere, navdihujte uže od nežne mladosti otrokom čisto mišljenje, varujte njih srca vse nespodobnosti... A posnemajte tudi v svojem stanu svetega Jožefa, da čisto in sramežljivo živite... Da pa vse to dosežete, ozirajte se na podobo sv. Jožefa, kajti lilija v njegovi roki tudi spričuje

b) njegovo k nebu puhteče hrepenenje. — Vzvišena stoji lilija med drugimi cveticami na visokem, ravnem stebelu, s svojo šibko lično rastjo skoro vse druge prekosi in je s svojo

odprto krono obrnjena proti nebu, kakor bi hotela reči: Nebu samemu, ne pa zemlji je odprto moje osrčje, jaz nisem zemeljska, ampak nebeška mladika. — Taka nebeška cvetlica je bil tudi sv. Jožef. Tudi njegovo osrčje je bilo bolj nebu odprto kakor zemlji. Proti nebu so bile obrnjene njegove misli, njegove želje — njegovo hrepenenje. Le Bogu je želel dopasti, le njegovo ljubezen si nakloniti; zato je rad premišljeval njegovo sv. postavo, zato jo je natanko spolnoval, zato je pogosto in goreče molil, zato je daroval vsakdanja svoja opravila in trpljenja svojemu Bogu. Spodbudno, da nebeškolepo je bilo življenje Jožefovo. — Kako pa je z nami, kristjani moji? Ali posnemamo svetega Jožefa? Kam hrepeni naše srce? Ali je bolj zaljubljeno v pozemeljske stvari, kakor pa nebeške? Žal, da ti kristjan preveč hrepeniš po zemeljskih slastih in radostih, po posvetnem premoženju. Ali apostol (Fil. 3. 20) nam kliče: da mora biti „naše prebivanje v nebesih“. S telesom hodimo sicer po zemlji, a srce se dvigaj proti nebeškim višavam. Ravna lilija v roki Jožefovi nam torej kliče opomin apostolov (Kol. 1. 1.): „Iščimo, kar je zgoraj — kakor sv. Jožef — hrepenimo po tem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji!“

Ako se hočemo grehov obvarovati ter v čednosti napredovati kakor sv. Jožef, ne smemo pasti lenobe, nego moramo — kar zahteva uže sv. Jeronim — zmirom imeti kaj opraviti. Sveti Jožef se je držal tega vodila, kar nam naznanja na njegovi podobi

III. r a z n o t e s a r s k o o r o d j e n. pr. žaga, šestilo, sekira...
Kaj pomenja tako orodje? Izpričuje

a) Jožefov preprosti stan. Kakor nam dokazuje rodopis Jezusov pri sv. Mateju (1. 16.), je bil Jožef iz kraljevega rodu Davidovega, ali v tej dobi je bil ta rod uže ubožal, da je bil Jožef rojen v preprostem, revnem stanu in si je moral z rokami služiti svoj kruh. Splošna misel, opirajoča se na sv. pismo (Mat 13. 55. Jan. 6. 42.), je, da je bil po svojem rokodelstvu tesar. Tiho je živel za svoj poklic, med svetom le malo poznan.

Ali ni to velika tolažba za tiste kristjane, ki so v nizkem stanu, ki pred svetom malo veljajo ali celó nič? Marisikateri iz preprostega stanu, marsikateri rokodelec, kmet, posel, ubožec... meni, da pred Bogom nič ne velja, ker nima veljave pred svetom, je nezadovoljen s svojim poklicem in si še bolj grení bridke dneve. Taki naj se ozirajo v sv. Jožefa in zadovoljniši bodo

s svojim stanom. Jožef je bil preprost — a vendar ga je Bog tako visoko povzdignil, ker je bil pravičen, „kajti Bog ne gleda na vnanjo veljavo ljudi“ (Rim. 2. 11.), pred božjimi očmi velja le pobožnost, in ako to zapazi v preprostemu stanu, mu je tak rokodelec, kmet posel . . . ljubši, kakor grešno srce posvetnih mogočnjakov.

Orodje na podobi sv. Jožefa nam oznanjuje

b) njegovo delavnost. Jožef je vedel iz postave božje, kaj je Bog govoril Adamu: „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.“ Jožef je postal predpodoba krščanskega delavca. Delal je marljivo od zore do mraka, da bi prislužil, kolikor je potrebovala sv. družina. Delal je vestno, ne oziraje se na to, ali ga vidi kak človek ali ne, vedoč, da gleda nanj oko božje. Delal je zaslužno, vse z dobrim namenom in z vdanostjo v voljo božjo. Pri delu mu je pomagal odrasli Jezus in tako redniku lajšal breme. In kot zvest delavec si je Jožef prislužil krono nebeško. — Krščanski delavci, posnemajte ga; delajte pridno — vestno — vdano — delajte z Jezusom, njemu v čast; če pri delu mislite nanj, je on z vami, in on bo blagoslovil vaš trud; vaše potne srage bo izpremenil v bisere nebeške.

Kajne, ljubi kristjani! da nam veliko lepega in spodbudnega oznanjuje podoba sv. Jožefa. Orodje in lilija in Dete božje na sliki nam dosti glasno kličejo, kako velik svetnik je Jožef, katerega po pravici proslavlja krščanski svet, katerega katoliška Cerkev časti kot svojega zavetnika. Ta vzorna podoba pravičnega Jožefa naj nam plava pred očmi pri vsem našem delovanju, da se bo tudi glede nas kdaj uresničila druga slika, ki se zove: smrt sv. Jožefa (kakor jo vidite tudi večkrat na podobah). Pravični Jožef je dospel k sklepu svojega življenja — na smrtno postelj. Krog stoji Jezus, Marija in družba angelov, kaka tolažba zanj! . . . Boš li tudi ti kristjan imel tako družbo? . . . Le zdaj v življenju si jo pridobi, da boš mogel zaupljivo zdihniti na smrtni postelji: „Jezus, Marija, Jožef, naj se (zdaj) moja duša loči z vami v miru!“

Ant. Žlogar.

2. Dvojna pravičnost.

Jožef pa . . . je bil pravičen.
Mat, 1. 19.

Devica Marija je spočela na nadnaraven način od Sv. Duha in rodila Jezusa. Vendar je Bog sklenil v svoji neskončni modrosti, da Marija ne ostane sama, ampak ji je dal soproga in sicer zato, 1. da se je dete rodilo od poštene zakonske matere in veljalo pred svetom za zakonskega otroka, 2. da ima Marija v vseh položajih življenja pomočnika in variha, 3. dete pa v letih mladosti rednika.

Izvoljen je bil sv. Jožef, iz rodu Davidovega kakor Marija, sicer siromašen po stanu, toda bogat v čednostih. Sv. pismo ga hvali s kratkimi, toda pomenljivimi besedami: „*Bil je pravičen,*“ pravičen ne le pred ljudmi, marveč pred Bogom. Ljudje imajo marsikoga za pravičnega, ki pa ni pravičen pred Bogom. Kogar pa najsvetejši in vsegavedni Bog razglasi pravičnega, ta je gotovo izreden človek. Pravičnost pred svetom še ni pravičnost pred Bogom. Govorim o tej dvojni pravičnosti, kajti dandanes so pojmi o pravičnosti jako zmedeni.

1. Na kaj gleda Bog? Bog gleda v prvi vrsti na vero. Sv. pismo pravi: „*Brez vere ni mogoče Bogu dopasti.*“

In božji Zveličar naroča apostolom: „Učite jih spolnovati, karkoli sem vam povedal. Kdor veruje in je krščen, bo zveličan, kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ (Mat. 28, 19.) Iz teh besed posnemamo, da Bog v prvi vrsti gleda na vero.

Na kaj pa gleda svet? Svetu vera ne velja nič, po njej ne povprašuje. Svēt velikoveč uči, da vera ne pomeni dosti; ako človek pošteno živi, se lahko zveliča v vsaki veri. To je pa gorostasna laž. Kakor gotovo je le en Bog, tako je tudi le ena vera prava, namreč tista, ki jo je razodel Bog, ki jo oznanjuje sveta katoliška Cerkev, njegova namestnica na zemlji. En Bog, en krst, ena vera.

Če je tedaj človek pravičen pred svetom, pa nima prave vere, zavrge ga bo Gospod Bog.

2. Bog gleda nadalje na notranjo vrednost človeka, čednost velja pred Bogom in stori človeka prijetnega Bogu. Za časa Jožefa in Marije so živeli v Judeji še mnogi drugi ljudje,

odlični in premožni; a Bog je izvolil Jožefa in Marijo, Marijo za mater, Jožefa za rednika in variha božjemu Sinu. Pa zakaj? Zato ker sta, dasi neznatna in siromašna, v čednostih prekosila vse druge. Bog gleda torej na čednost. Kaj pa svet? Svet ceni le premoženje, telesno lepoto, vnanjo obnašo. Kdor je bogat in se zna lepo obnašati, tega časti in čisla svet, četudi ni nič vreden. Po tisočakah ceni svet svoje ljudi, čednost velja malo ali nič; svet je zadovoljen s senco čednosti. Bodi brezverec, ki ne veruješ ne v Boga, ne v večnost, svet te ima za pravičnega, samo da nisi ropar, tat ali javen goljuf. In če semtertja komu v sili priskočiš na pomoč, bo to stalo v vseh časnikih in svet te bo hvalil kot pravičnega in dobrodelnega moža.

Kaj pa Bog? Spomni se evangeljskega bogatina in Lazarja. Bogatinec se je oblačil v svilo in fino tkanino, je vsak dan obhajal imenitne pojedine, vabil goste k sebi in jih prijetno zabaval; svet ga je gotovo čislal kot dobrega in poštenega moža, ki nikomur ni delal krivice, nikogar zatiral, velikoveč bil jako gostoljuben. Ubogega Lazarja, ki je bil zadovoljen z drobtinicami, ki so padle z bogatinove mize, nihče ni vpošteval, nihče se ni nanj usmiljeno oziral. In ta je milost našel pri Bogu, bogatinec pa ne. Bog torej drugače sodi kakor svet. Svet gleda na vnanji blišč, na denar in obnašo, Bog pa gleda na srce, na čednost.

3. Svet je zadovoljen s teboj in te hvali, ako imaš lice čednosti na sebi, znaš lepo govoriti, se ne pregrešiš zoper državne postave, si delaven, zanesljiv, dobrotljiv do siromakov, prideš celo ob nedeljah k božji službi. Ne vpraša pa, kakšen namen te vodi pri vsem tem, ali delaš to iz navade ali natornega nagnjenja, zavoljo ljudi, iz dobičkarije, ali pa samo radi Boga.

Vnanja pravičnost ne velja pred Bogom, dokaz nam je farizej. Ta ni prelomil nobene postave, nikogar ni umoril, ne prešestoval; velikoveč je molil, se postil, desetino dajal od vsega, torej pred svetom veljal za pravičnega moža. Jeli bil pravičen tudi pred Bogom? Ne. Bog se ne da slepiti od vnanjih del, on gleda na srce, on gleda na namen, ki ga imaš pri delu, pri molitvi, v cerkvi, pri delih usmiljenja; kar se ne godi iz ljubezni in pokorščine do Boga, velja toliko, kolikor ničle brez enote. Sv. Pavel pravi: „Ko bi vse svoje premoženje razdelil med uboge in bi dal svoje telo, da bi zgorelo, pa bi ne imel ljubezni, nič ne bi mi pomagalo.“ (I. Kor. 13. 1.)

Ah, koliko dobrih del, na katere smo ponosni, in radi katerih nas čišča svet, bo pred Bogom brez vrednosti in bo zgorelo v ognju, kakor slama.

4. Svet spoštuje človeka, da se le varuje velikih hudodelstev, umora, prešestva, goljufije, a tudi prešestvo in nečistost se danes imenuje samo človeška slabost. Mala izkoriščanja pregleda svet, samo varuj se, da te ne zasačijo, in če te zasačijo, taji, laži, da ne boš obsojen. Kakor hitro si oproščen, si pošten človek. Si pa opravičen tudi pred Bogom?

Farizej ni nikogar umoril, ni kradel, ni prešestoval, vendar ga je Bog zavrgel, ker Bog gleda na vsako malenkost. Kdor ni zvest v malem, tudi ni zvest v velikem, in kdor se pregreši zoper eno postavo, zagreši se na celi postavi.

Človek se ne pregreši samo s prekršenjem postave, marveč tudi z opuščanjem dobrega. „Bil sem lačen, žejen, ptujec, pa mi niste pomagali; kar ste odrekli kateremu izmed mojih, odrekli ste meni, poberite se od mene. „To sodbo napoveduje večni sodnik Jezus sam in iz tega se prepričamo, da marsikateri, ki velja tukaj za poštenega in pravičnega, ne bo obstal pred Bogom, zato ker je opuščal dobra dela, katera bi bil lahko storil.

Torej: Bog gleda predvsem na vero, svet ne vpraša po nji. — Bog gleda na čednost, svet pa na premoženje in vnanjo spodobnost. — Bog gleda pri dobrih delih na namen, svet pa vnanje spolnjevanje postave. — Svet je zadovoljen, če se varujemo velikih napak in hudodelstev, ali če smo jih zakrivili, da jih znamo skrivati; Bog pa gleda na zvestobo v malem in zoperni so mu mlačni.

Sv. Jožef je bil v vseh rečeh jako natančen, zato ga hvali sv. pismo pravičnega moža, zato je bil izvoljen Mariji za ženina, Jezusu za rednika, zato je sedaj tudi deležen slave božje v nebesih. Posnemajmo ga; ne vprašujmo, kaj pravi svet o nas, skrbimo velikoveč, da bo Bog zadovoljen z nami. Amen.

P. H. S.

Cvetna nedelja.

*Jezusove besede na križu.*¹

„O vi vsi, ki mimo greste, postojte in pogledjte, ali je še kaka bolečina, kakor je bolečina moja!“ Žal. pes. 1. 12.

„Duša, pojdi z mánoj, z manoj na božjo pot; na božjo pot na goro, na goro Golgato! Tam gor' boš videla, duša ti, kaj Jezus tam za nas trpi: za nas, za naše grehe na križu on visi!“ S temi preprostimi besedami nas vabi pesem k premišljevanju pretresljivih dogodkov na Kalvariji. Zapusti torej, kristjan, za nekaj časa svoje svetne skrbi in postavi se v duhu tje gori na Kalvarijo tik Matere božje in ogleduj, kaj se tam godi z Jezusom. Prinesel je kakor nedolžno jagnje težak križ vrh gore. Ves utrujen je trikrat padel pod njim, Simon cirenski ga mu je pomagal nesti; sedaj je došel smrtno utrujen do vrha. Kako zelo je potreboval počitka, toda rabeljni mu ga niso privoščili. Komaj odloži križ s svojih ram, strgajo z njega obleko ter mu tako naenkrat ponove vse rane na telesu, da vse telo iznova začne krvaveti. Pobožne žene, ki so blizu tam stale, so pripravile Jezusu močno pijačo, da bi jo pred križanjem spil in tako hudo ne čutil bolečin; toda rabeljni so to pijačo zmešali z grenko miro, da bi trpečemu Jezusu še znotraj napravili bridkosti.

Potem se je Jezus vlegel na križ, raztegnil roke in noge — in — groza me je to praviti, — in debela dva žebelja sta prebodla kite in kosti njegovih rok. Poslušaj, kristjan, kako ropotajo Judje, ko pribijajo te svete roke! Potem ga potegnejo navzdol po križu, da se rane na rokah še razširijo in pribijejo še svete noge. Iz rok in nog teče vroča rdeča kri kakor iz štirih studencev, da bi oprala grehe vsega sveta.

Komaj izvršijo rabeljni to strašno delo, pograbijo križ in ga postavijo po koncu v jamo, ki je bila navlašč za to izkopana. Le pomisli, kristjan, te grozne bolečine, katere je občutil Jezus tedaj, ko so križ spustili v jamo in postavili po koncu, ko se je ves križ stresel in se je vse Jezusovo telo obesilo s svojo težo proti tlom. Ljubi moji, to so bile bolečine, katerih si mi niti

¹ Pridiga je primerna za nadeljevanje in sklep postnih govorov. Po potrebi se lahko razdeli v dva dela, da se govori druga polovica na veliki petek.

misliti ne moremo. In sedaj visi božji Sin med nebom in zemljo v silnih bridkosti. On, ki ni imel na tem svetu toliko prostora, kamor bi položil svojo trudno glavo, dobil je ta prostor — na križu.

Oj, Jezus, nedolžno jagnje božje, zaklano za nas grešnike! Oj večni, pravični Bog, kje si? Na križu, na strašnem križu! Vsemogočni kralj večne časti, je-li to tvoj prestol? — Res, to je prestol tvoje neizrečene ljubezni, zgolj ljubezen te je povzdignila na ta prestol in zgolj ljubezen skazuješ na tem prestolu še celo v zadnjih trenutkih svojega življenja!

Kristjan, odpri svoja ušesa in poslušaj!

„Ljudstvo moje, kaj hudega sem ti storil in s čim sem te razžalil, odgovori mi! Ker sem te izpeljal iz egiptovske sužnosti, iz sužnosti greha, ker sem te redil z nebeško mano v puščavi sedanjega življenja in te peljal v obljubljeni deželo, zato si ti pripravil križ svojemu zveličarju! — Kaj bi ti še mogel storiti in ti nisem storil? Jaz sem te zasadil z veseljem kot ljubljene svoj vinograd in te obdeloval, pa ti si mi postal nezmerno bridek in grenek. Z jesihom si napojil mojo žejo in s sulico prebodel mojo stran. Ljudstvo moje, kaj hudega sem ti storil, in s čim sem te razžalil, odgovori mi! — Jaz sem zaradi tebe bičal Egipt, pa ti si mene dal bičati rabeljnom. Jaz sem te izpeljal iz Egipta in te rešil sužnosti, pa ti mene izročiš svojim sovražnikom. — Jaz sem te peljal v obljubljeni deželo, ti pa si mene peljal v hišo Pilatovò! — Jaz sem te napajal z bistro studenčnico v puščavi, ti pa mene napajaš z jesihom in žolčem. — Jaz sem zaradi tebe tepel Kananejske kralje, ti pa tepeš mene po licih in vsem telesu. — Jaz sem ti dal v roko kraljevo žezlo, ti pa polagaš na mojo glavo trnjevo krono! — Jaz sem te povzdignil v nebeško slavo, ti pa si mene povzdignil na strašni križ! — Ljudstvo moje, kaj hudega sem ti storil, ali s čim sem te razžalil, odgovori mi! Kaj še bi ti mogel storiti in ti nisem storil? Ali tako plačuješ mojo dobroto. — O vi vsi ki mimo greste, stojte in pogledajte, ali je še kaka bolečina, kakor je bolečina moja!“

Ko je preljubeznivi Zveličar visel na svetem križu, je hotel še v zadnjih trenutkih izreči svojo oporoko ali svoj testament. Govoril je s križa sedem besed, s katerimi je pokazal vsemu svetu svojo zadnjo voljo. Kakor so otroci dolžni izpolniti zadnjo voljo svojih staršev, tako moramo tudi mi, ako hočemo ostati kristjani, izpolniti zadnjo voljo umirajočega Zveličarja. V našo

tolažbo in pouk hočem razlagati Jezusovo poslednjo voljo ali sedem njegovih besed na križu.

Mili Jezus, ki so te naši grehi na križ pribili, daj, da nas ganejo vsaj tvoje zadnje besede, da izpolnimo tvoj testament, katerega si govoril s križa!

1. Ljudje smo pač tako ustvarjeni, da, ako vidimo bližnjega v trpljenju, se nam smili; celo tedaj, ako vidimo svojega sovražnika nesrečnega, pomilujemo ga in mu hočemo pomagati. — Toda, kar gane vsako količkaj čuteče človeško srce, to ni ganilo trdovratnih Judov. Njih srca so bila bolj trda kakor kamen, bolj kakor jeklo in železo. Ne samo, da križanemu Jezusu niso nič pomagali, temveč še posmehovali so se mu in ga kleli. Sveti Matevž pravi: „Preklinjali so ga in so s svojimi glavami zmajevali.“ Ljudje so stali in čakali na njegovo smrt, kakor na reč, katero so že dolgo želeli. Njegovo telo je bilo že vse razmesarjeno, vendar mu niso še dali miru; ko mu telesa niso več mogli raniti, ranili so s hudobnim jezikom njegovo dušo. Ne le farizeji in druga judovska gospoda ga je zasramovala, temveč tudi navadno preprosto ljudstvo. Sveti Lukež piše: „Ljudje so stali in gledali, in veliki duhovni so ga zasramovali z njimi vred“; sv. Marka pa pravi: „Mimo gredoči so ga preklinjali in so s svojimi glavami majali.“ Iz tega spoznamo, da je vse vpilo zoper Jezusa, kar je le moglo, in da se tako ni še godilo nobenemu hudodelniku ne prej ne poslej. Niso prizanesli ne njegovi božji, ne človeški naravi, ne njegovi časti, ne njegovi veljavi, ne njegovemu učenju, ne njegovim čudežem, ne njegovim čednostim, ne njegovemu veličastvu. Z glavami so zmajevali in govorili: „Aha, ali tako podiraš tempelj božji in ga v treh dneh zopet postavljaš? Ako si Sin božji, pomagaj si sam. Drugim je pomagal, sam sebi pa ne more pomagati. Ako si kralj izraelski, stopi s križa, in ti bomo verjeli!“

Pomisli, kristjan, koliko je trpel Jezus, ko je vse to slišal. Ko bi on le hotel, v hipu bi bil rešen in vsi sovražniki pokončani, toda ljubezen do grešnikov ga je zdržala na križu; in za vse to pa čuje tako zasmehovanje. Nikdar ni nikdo bolj potreboval tolažbe, kakor Jezus v teh trenutkih. Vsak drug človek bi jo dobil, le Jezus ni dobil niti ene besede v tolažilo. Le spomni se, kristjan, kako bridko je, ako te v tvoji nesreči drugi ljudje še zaničujejo, te zasmehujejo in ti nesrečo privoščijo. Glej, vse to je v ne-

skončni meri pretrpel Jezus. Telo je trpelo smrtne bolečine, sedaj pa še duša trpi zaradi takega zasmehovanja.

Zakaj pa so Judje vse to delali? Zato, da bi spravili Jezusa v nepotrpežljivost, v obupanje, da bi vsaj na križu slišali kaj iz njegovih ust, zaradi česar bi ga mogli očrniti. Ali ni bilo to sovraštvo in preklinjanje res satansko? — Kaj pa Jezus na vse to stori? Dolgo molči, potem pa zakliče z milim glasom: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ O nezapopadljiva ljubezen in dobrota! Oni ga preklinjajo, on pa za-nje moli: „Oče, odpusti jim!“ Oni strahovito greše, on jih pa zagovarja: „Saj ne vedo, kaj delajo!“ O čudovita ljubezen, ki more biti res le v božjem srcu!

Sedaj, kristjan, pa pomisli, kaj bi storil ti, ko bi se tebi tako godilo, kakor Jezusu? Ljubi moj, le roko na srce! Ako ti reče tvoj bližnji najmanjšo žal besedico, precej skopiš v jezi, ako ti količkaj ne gre prav po sreči, precej preklinjaš, precej se rotiš, kakor bi bil obseden od hudobnega duha. Le primerjaj, koliko trpiš ti, koliko pa je trpel Jezus; kaj govoriš v nadlogah ti, kaj je govoril Jezus! Kristjan, ali se to pravi, posnemati Kristusa? Ko bi ti videl, kako zlo je smrtni greh, ogibal bi se ga, kakor strupene kače. Glejte, Jezus moli tudi za nas: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ Varuj se torej grdega preklinjevanja, in v stiskah in bridkostih misli na trpečega Jezusa na križu!

2. Ta goreča molitev in prošnja Jezusova na križu ni bila zastoj, ker kmalu po njegovi smrti se je več tisoč Judov spreobrnilo in verovalo v Jezusovo vero. Pred vsemi pa se je spreobrnil desni razbojnik Dizma, ki je bil obenem z Jezusom križan. Malo poprej je še s svojim levim tovarišem preklinjal Jezusa rekoč: „Ako si Kristus, pomagaj sam sebi in nama!“ Ko pa je slišal, da Jezus za sovražnike moli, ganilo ga je tako, da se je precej kesal in rekel levemu svojemu tovarišu: „Ali se tudi ti ne bojiš Boga, ki si v ravno tistem obsojenju. Midva po pravici trpiva, ker prejemava po zasluženju svojih del; ta pa ni storil nič hudega.“ S temi besedami se je desni razbojnik Dizma skesal vseh svojih grehov, spoznal je nedolžnost Jezusovo, pokaral njegove sovražnike in spoznal Jezusa kot Boga. Zato se je milo ozrl nanj in ga prosil: Gospod, spomni se name, ko prideš v svoje kraljestvo!“ Iz česa pa je Dizma spoznal, da je Jezus res pravi Bog? Že iz njegove velike potrpežljivosti, ki je

presegala vse meje. In Jezus mu je odgovoril: „Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raj!“ O tolažbe polna beseda! Oj srečni desni razbojnik, ki iz ust Jezusa samega na pragu večnosti začuje tako milostivo obljubo! — Glej, grešnik, kako tolažbo imaš ti zase v tej zgodbi. Ako so tvecji grehi rdeči kakor škrlat, postali bodo beli kakor sneg, ako se le odkrito-srčno spokoriš in poboljšaš. Toda ne zanašaj se na to, češ, razbojnik se je spreobrnil v zadnji uri; tudi jaz se bom tedaj spreobrnil. Povem ti: dva sta bila z Jezusom križana, a le eden je šel z Jezusom v nebesa, drugi pa v pekel. S tem je hotel Jezus posvariti vse kristjane, naj se nihče ne zanaša na zadnjo uro, ker nihče ne ve, kdaj, kje in kako ga doleti.

3. Pod križem je stala mati Jezusova Marija z nekaterimi drugimi ženami in s sv. Janezom. Pomisli, kristjan, kake bolečine je trpela mati božja, ko je videla svojega sina na križu v taki zapuščenosti! In vendar je stala, ni se zgrudila na zemljo. Na njo merijo besede sv. pisma, ko pravi: „Hči Sijonska, s kom naj te primerjam? Velika je, kakor morje tvoja potrnost; kdo te bo ozdravil?“ Sv. Anzelm in sv. Bernard pravita, da, ko bi se Marijina žalost razdelila med vse ljudi, bi vsi ljudje od nje pomrli. Ako je bilo torej Marijino sočutje z Jezusom tako veliko, kakšno je bilo šele sočutje Jezusovo z Marijo! Saj Jezus svojo mater v vseh popolnostih tako presega, kakor morje majhen studenec. Ko je Jezus odprl svoje trudne oči vse s krvjo zalite, videl je pred seboj stati svojo mater. Milo jo je pogledal in ta pogled je neznansko pomnožil njegove dušne bolečine; v Marijino srce pa se je zasadil zopet oster meč, ko sta se srečala v pogledu. Oba sta bila tako rekoč na en križ pribita. V skrbi za svojo ljubo mater odpre Jezus svoje otekle ustnice in pravi z milim glasom: „Žena, glej, tvoj sin!“ S tem je mislil na učenca Janeza. Hotel je s tem reči: „Ljuba mati, nikar ne žaluj, ako te zapustim, ako toliko trpim, saj le s tem odrešim svet. Ker te jaz zapustim, vzemi za svojega sina mojega najljubšega, najzvestejšega učenca Janeza, on naj te tolaži in ti pomaga. Ž njim vred ti izročam vse prave kristjane, ki te bodo častili in na pomoč klicali; bodi vsem pravim kristjanom dobra, skrbna, ljubeča mati!“ — Janeza je torej Jezus dal Mariji za siná namesto sebe. Bil je to njegov najljubši, najzvestejši, najstanovitnejši učenec. Dvanajst apostolov je imel Jezus, a nobenega ni bilo pod križem kakor edini Janez. To je bil res pravi prijatelj, ki ga je spremljal celo

do smrti. To ljubezen pa mu je Jezus obilno poplačal. Ko je rekel Mariji: „Žena, glej, tvoj sin!“ obrnil se je precej do Janeza in mu rekel: „Glej, tvoja mati!“ Oj srečni mladenič sv. Janez, ki te Jezus sam izroči svoji materi za sina. Oj srečni, blaženi sin, božje matere, kraljice nebes in zemlje. Tebi so pač zagotovljena nebesa, ker imaš tako mogočno pomočnico kot mater! Toda čemu bi voščil srečo sv. Janezu, saj je mene, saj je nas vse doletela ista nezaslužena sreča. „Glej, tvoja mati!“ je rekel Jezus ne le Janezu, temveč nam vsem; sploh vsem kristjanom, ki žive po zgledu sv. Janeza. Oj, srečni mi, ki smo otroci Marijini; večje sreče si ne moremo misliti in želeti. Torej zaupajmo v Marijo, kličimo jo na pomoč! Kakor dobra, skrbna mati mora pomagati svojim dobrim otrokom, tako tudi ona mora nam pomagati, ker sicer bi ne bila naša mati. O Marija, spomni se, da je tvoj božji Sin tudi nas tebi na križu izročil kot tvoje otroke! Zato o Marija, varuj nas, o Marija, vodi nas po pravi poti v sveti raj!

4. O poldvanajstih opoldne je bil Jezus križan. Pol ure pozneje, opoldne pa je solnce otemnelo in črna tema je nastala po vsej zemlji, da je čutil ves svet, kaj se godi, da umira Stvarnik nebes in zemlje. Vsi ljudje na svetu so se tresli groze in strahu in čakali, kaj se bo zgodilo. V daljnih Atenah je rekel neki mož, ki sicer nič ni vedel o Kristusu: „Ali se zemlja ruši, ali pa Gospod narave umira.“ Toda ko je trepetal ves svet, ostalo je trdovratno Judovsko ljudstvo, da ni hotelo spoznati odkod in zakaj se vse to godi.

Jezusove bolečine na križu so postajale vedno hujše in hujše. Vsakdo ve iz lastne skušnje, da se da prenesti vsaka žalost in bolečina, ako le da Bog potrpežljivost in milost svojo. Ako pa celo Bog človeka zapusti, tedaj pa mora skoro obupati, ali pa z veliko silo samega sebe premagati. V celem Jezusovem življenju ne beremo, da bi Jezus kdaj kaj potožil, le samo tedaj, ko ga je vojak pri velikem duhovnu Ani po licu udaril; a tudi tedaj je imel važen vzrok. Sicer pa Jezus, kot potrpežljivo jagnje, nikoli ni odprl svojih ust v grajo. Judje so ga v vrtu vjeli, Ana ga je dal v obraz biti, Kajfa ga je spoznal krivega smrti, Herod ga je zaničeval in zasmehoval, Pilat ga je obsodil v smrt na križ, rabeljni so ga bičali do krvi, s trnjem kronali in križali, veliki duhovni so ga zasramovali in preklinjali, sploh vsakdo ga je zasramoval in mučil, kdor je le mogel, a vendar Jezus k vsemu

temu ni črhnil niti besedice, temveč je le molčal, kakor bi res vse to zaslužil. Sedaj pa, ko visi na križu, sedaj pa zavpije iz dna svojega srca z močnim glasom: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“

Oj besede, nad katerimi so se zavzeli nebo in zemlja, angeli in ljudje! Da se človek potoži čez človeka, to ni nič novega, da pa Bog čez Boga, Sin božji čez Boga Očeta potoži, to je globoka skrivnost, ki se da težko umeti in razložiti. Jezus je bil takrat v silnih stiskah in bridkostih, tako da je svojo veliko silo in zapuščenost očitno potožil Bogu. S tem je hotel reči: „Oče nebeški, ti vidiš, kako strašne bolečine trpim, kako sem zapuščen od vsega sveta, kakor bi bil največji grešnik. Oj, usmiljeni Oče, nehaj me tepsti, končaj že moje trpljenje in pošlji mi vsaj tolažbe!“ — Človek bi mislil, da Jezus kot pravi Bog ni občutil bolečin tako, kakor kak drug človek. Toda ta bridkosti njegov vzklík nam izpričuje, da mu božja narava bolečin ni prav nič zmanjšala, temveč le podaljšala trpljenje, ker, ko bi bil samo človek, bi bil že prej umrl.

Sedaj pa, kristjan, pomisli, kaj pa storiš ti, ako občutiš najmanjši križ, najmanjšo bolečino. Precej godrnjaš in se jeziš čez svojega bližnjega, čez Boga in celo preklinjaš. Ali se to pravi za Kristusom hoditi? Ljubi moj, povem ti, ako misliš, da ne moreš svojega križa nositi, ne zaslužiš, da se imenuješ kristjan. Svetniki so umeli bolje, kaj se pravi s Kristusom in za Kristusa trpeti. Sv. Terezija je imela navado klicati: „Gospod, umreti ali trpeti!“ sv. Magdalena Paciška pa: „Gospod, ne umreti, temveč trpeti!“ Kristjan, ako nočeš nositi križev in nadlog, katere ti Bog pošilja, ne smeš upati, da bi se kdaj v nebesih veselil, ker brez trpljenja, brez pokore se nebesa ne pridobe!

5. Ker je Jezus že toliko krvi preлил, ni čudno, da se ga je lotila silna žeja. Njegov sveti jezik je bil ves sežgan, njegove ustnice so kar od žeje pokale, nebo in grlo sta mu bila popolno osušena, njegov želodec ves skrčen in kakor sežgan, in drobno vse suho. Zato je poprosil z milim glasom: „Žejen sem!“ Hotel je reči: „Dajte mi vsaj požirek vode, da si ugasim to strašno žejo. Ne prosim vina, temveč vode; ljubi moji, uslišite mi to zadnjo prošnjo!“ Oj, sv. Janez, zakaj ne pomagaš svojemu Učeniku? Oj, zvesta Magdalena, zakaj ne tečeš po kozarec vode, da bi ugasila žejo ljubemu Učeniku. Menda se je po božji naredbi zgodilo, da tudi njegovih učencev in učenk se nikdo ni

spomnil na to, da bi Jezusu postregel, zato da bi Jezus do dna izpraznil kelih trpljenja. — Rabeljni so pač namočili gobo v jesih in potem še v grenak žolč. To so nabodli na sulico in Jezusu ponudili. Glejte, to satansko hudobijo! V grenki žolč so namočili gobo, da bi tako še bolj pomnožili žejo Jezusa in mu zagrenili celo zadnje trenutke življenja. Ali si morete misliti še kako večjo hudobijo?

Toda premislimo bolj natanko to žejo Jezusovo! Potem ko je vzel slovo od Janeza in ljube matere, ko je vse voljno potrpel, ni zakrival svoje žeje, temveč glasno rekel: „Žejen sem!“ Ta žeja ga je hujše mučila, kakor vse drugo trpljenje. Glede tega se vprašuje sv. Bernard: „Oh Gospod, česa si bil žejen? Ali je žeja težavnejša kakor križ? Trnjevo krono nosiš na glavi, in z žeblji si na križ pribit, pa ti molčiš o kroni in žebljih in tožiš le o žeji! Ljubi moj Zveličar, kaj pomeni to? Morda si hotel reči: Žejen sem vaše vere, vašega večnega veselja, vašega zveličanja. „Da se bo toliko duš pogubilo v kljub mojemu trpljenju, da bo kri zastoj prelita, to me bolj boli kakor vse bolečine.“ — Če vprašamo Kristusa od začetka njegovega življenja: Zakaj se je včlovečil? Zakaj se je rodil? Zakaj je bil v jasli položen in obrezan? Zakaj je bežal v Egipt? Zakaj je ljudi učil, lakoto in žejo trpel? odgovoril bo na vse to: „Žejen sem!“ Vprašajmo ga dalje: Zakaj si se dal vjeti, zvezati, bičati, s trnjem kronati? Zakaj si se dal križati? in on nam bo zopet odgovoril: „Žejen sem!“ Žejen sem vašega zveličanja! Moja žeja je želja, da se vsi zveličate, da se vsi vdeležite odrešenja, da moja kri ne bo za nikogar zastoj prelita.“

Oj, kristjan, premisli to ljubezen, to žejo Jezusovo po tebi! In vendar ti se ga braniš, ti ga odrivaš od sebe! Le na nekaj te spomnim! Jezus potoži, da je žejen, in ponudijo mu žolča, da bi mu žejo še bolj zagrenili. Kristjan, ti pa piješ marsikdaj, ko nisi nič žejen, ne piješ vode, temveč vse kaj drugega, ne piješ toliko, kolikor potrebuješ, temveč toliko, da zgubiš razum in zavednost, da škoduješ duši in telesu. Ljubi moj, ali se pravi to, za Kristusom hoditi? Pazi, da te ne bo enkrat strašno žejalo v večnem ognju kakor svetopisemskege bogatina, ki je prosil, naj pride ubožec Lazar iz nebes in položi svoj prst na njegov jezik, da mu vsaj nekoliko ugasi nezmerno žejo v plamenu. Enkrat te bo gotovo žejalo; če ne boš znal tega strpeti in prenesti na tem svetu, moral boš strpeti to v peklju!

6. Precej po tej neznosni žeji se je prikazala na Jezusovem telesu, kolikor ni bilo s krvjo zalito, mrtvaška barva — nastopile so Jezusu smrtne težave, zadnje bolečine. Jezus je čutil, da bo kmalu izdihnil svojo dušo, zato je zaklical: „Dopolnjeno je!“ S tem je hotel reči: „Konec mojega življenja je takoj; čutim, da kmalu umriem. Moči me zapuščajo, občutki pojemajo, smrtne težave me napadajo. Oh, dopolnjeno je vse, za kar sem prišel na svet. Dopolnjeno je moje življenje, dopolnjeno moje trpljenje, dopolnjeno je vaše odrešenje, potolažena je jeza nebeškega Očeta, ker poplačal sem dolgove za grehe vsega sveta. Kmalu bodo odprta nebeška vrata in pokončana oblast peklenškega satana. Dopolnjeno je vse, kar je bila moja naloga!“

Kristjan, ali boš tudi ti smel tako govoriti v svoji smrtni uri? Blagor, blagor, stokrat blagor onemu, ki bo na pragu večnosti smel s Kristusom vred zaklicati: „Dopolnjeno je!“ Blagor tebi zakonski mož ali žena, ki bosta mogla tedaj govoriti: „Dopolnjeno je moje življenje, dopolnjeno vse moje trpljenje. Mnogo sem trpel v svojem življenju na vse strani, marsikaj sem moral prestati, marsikako krivico prenesti. A vse to sem pretrpel iz ljubezni do Jezusa. Ker sem ž njim voljno trpel, upam, da bom ž njim tudi večno poveličan v nebesih. Dopolnjeno je torej vse hudo na tem svetu! O Jezus, srčna ti hvala, da si mi naložil ta križ, da si me spokoril že na tem svetu. Še malo ur, malo trenotkov in odpro se mi nebeška vrata. Smrt, jaz se te ne bojim, ti mi nisi grenka, ti si mi sladka, ker mi oznanjaš, da grem tje v svojo pravo domovino, kjer ni solzâ, ni bolečine, kjer ni mraza, ni vročine, kjer je večna pomlad, večno veselje v družbi vseh izvoljenih!“ Blagor tebi zakonski mož ali žena, ki bosta mogla tako govoriti.

Pa tudi tebi blagor, stokrat blagor tebi mladenič ali devica, ki sta ohranila cvet svojega devištva neoskrunjen. „Dopolnjeno je!“ boš klical ti mladenič. „Dopolnjeno je vse trpljenje na tem svetu. Dopolnjene so vse vojske, katere sem imel neprestano z zapeljivim svetom, z grdimi zapeljivci in pohujšljivci, dopolnjene so tudi vse vojske, katere sem imel sam s seboj, s svojim slabim nagnenjem. Srčno sem se vojskoval in vstrajno in zmagal sem. Sedaj me čaka plačilo v nebesih, oj, krasno plačilo: venec nebeške slave. Hvala ti, ljubi Jezus, da si me varoval, hvala ti, zvesti moj angel varih, da si me ohranil na pravem potu. Ker si me vodil celo moje življenje, vodi me tudi na zadnji moji

poti, na poti v srečno večnost!" In mladenič, zagotavljam te, tvoj angel ti bo izpolnil željo in prošnjo; ne bo prišel sam, celo trumo angelov bo pripeljal seboj. Eden ti bo položil na glavo zlato krono devištva, drugi ti bo podal v roko belo lilijo, tretji te bo oblekel v belo obleko nedolžnosti, vsi drugi te bodo potrosili s cveticami. Potem te bodo zadeli na svoje rame, zapeli boste še skupaj besede psalmistove: „Veselim se tega, kar mi je bilo rečeno: v hišo Gospodovo pojdemo!" In med veselimi petjem boste prijadrili v družbo vseh svetnikov in angelov, ki te bodo sprejeli veselo z godbo in petjem. Oj srečni mladenič, srečna devica, ki vaju čaka taka sreča. Oh, kako z mirnim, lahkim srcem bosta rekla na pragu večnosti: „Dopolnjeno je!" Zato vama pravim: Le srčno naprej v vojski, plačilo, nebeško plačilo gotovo ne izostane!

7. Smrtne težave so obhajale Jezusa vedno bolj, moči so mu pojemale. Tedaj je zaklical z močnim glasom, da so se vsi pričujoči prestrašili: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!" Prva beseda na križu je bila: „Oče, odpusti jim!" zadnja pa: „Oče, tebi izročim!" Vse je poprej poskrbel, za grešnike, za svojo mater, šele nazadnje se je spomnil nase. Hotel je reči: „Svojim učencem dam svoj mir, sovražnikom milost, razbojniku raj, Janezu svojo mater, materi sina, rabeljem oblačila, Jožefu in Nikodemu svoje telo; tebi pa, nebeški Oče, izročim svojo neumrjočo dušo, in ž njo vred vse duše, katere sem s svojo krvjo odrešil. Ljubi Oče, ne dopusti, da bi se katera pogubila!" Blagor kristjanu, ki s temi besedami na jeziku izdahne svojo dušo: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!" In ko je Jezus to izrekel, je glavo nagnil in je umrl. Oj, kristjan, ali te vse to nič ne gane, ko vidiš, kam si pripeljal s svojimi grehi milega Zveličarja? Glej, še po smrti ti naznanja svojo ljubezen. Glej, kako ima razpete roke, da bi te objel, kako je nagnil glavo, da bi te poljubil. Oj, ne brani se več križa! Hiti tje pod križ, da te opere sv. Rešnja kri, ki teče iz presvetih ran. Okleni se sv. križa in ne izpusti ga več iz svojih rok. Naloži si ga na svoje rame in nosi ga radovoljno in potrpežljivo do svoje smrti, ker vedi: brez križa se ne more doseči nebeško veselje! Ne pustimo, da bi bila sv. kri zastonj za nas prelita, molimo, delajmo, da bomo enkrat zaupno klicali: „Oj sv. križ, življenja luč, oj sv. križ, nebeški ključ, odpri nam nebeška vrata!" Amen. † J. Benkovič.

Velikonočna nedelja.

*Jezusovo vstajenje.*¹

Vstal je.

Mark. 16, 6.

Aleluja, Kristus je vstal od smrti! Ta vest prešinja danes vesoljni krščanski svet. Turobni so bili pretekli dnevi velikega tedna, toda umakniti se morajo veselju. Temi sledi luč, žalosti veselje. Kdo bi se ne veselil? Premagana je smrt, premagan hudobni duh; dolg, ki ga je naredil Adam, je plačan in dolžno pismo je vničeno, je pribito na križ. Kristus Gospod je za nas trpel in umrl, tretji dan pa je vstal v veliki časti in slavi. Spremimo danes sveto dušo Kristusovo, ki se ob smrti loči od telesa, 1. v predpekkel k očakom in prerokom, 2. h grobu, kjer se sklene s telesom, 3. k Mariji, njegovi materi.

1. Tri dolge ure je visel Jezus na križu, potem pa zaklical: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo,“ in je glavo nagnil in dušo izdihnil. Duša Kristusova, oproščena ječe telesa, je dosegla takoj popolno poveličanje in je združena z božanstvom splavala v predpekkel. Predpekkel ni kraj trpljenja, tudi ne kraj veselja, ampak kraj tihega hrepenenja in pričakovanja. Tu so zbrani pravični starega veka: Prvi starši, Abraham, Izak, Jakob in ostali očaki in preroki. Jožef, zaročenec Marije, jim je sporočil, da je Zveličar že rojen, da ga je on nosil na svojem naročju, z njim bežal v Egipt; njemu samemu je stal ob strani ob smrtni uri. Danes umira na križu v strašnih bolečinah. „Dopolnjeno je“, ta beseda odmeva celo v predpekkel. Veselite se očaki, ki ste bili njegova predpodoba; veselite se preroki, ki ste ga napovedovali. Vtolaži se očak Adam, kači je strta glava in satan, ki je zmagal na lesu črevesa, je premagan na lesu sv. križa. Še štirideset dni in odprla se vam bodo nebesa; odprl jih bo Jezus s ključem sv. križa. O sveta duša mojega gospoda Jezusa Kristusa, kako si lepa! Molim te z vsemi pravičnimi starega veka, ki bodo kmalu deležni večne slave!

Zame še ni prišel čas. Moja duša je še zaklenjena v ječi telesa, živi še v pregnanstvu, vojskuje se z mesom in svetom. Toda vstrajaj, duša moja; ne plaši se znoja, ne straši se boja,

¹ Po Schlöru.

premagaj strasti, tudi tebi je obljubljen palma zmage; le to je razloček, da tebi ne bo treba čakati, kakor so čakali pravični starega veka, kajti nebo je odprto, Kristus in milijoni pravičnih so šli vanj, ondi molijo zate, čakajo nate, da se jim pridružiš in ti kličejo: Veni sponsa Christi, accipe coronam! Pridi, nevesta Kristusova, prejmi krono!

II. Ne le duša, ampak tudi telo Kristusovo je bilo povečano takoj po smrti. Sveti evangelisti nam nič ne povedó o tem, vendar berem v 15. psalmu in v dejanju aposteljnóv (2, 31), da Jezusovo telo ni videlo trohnobe. Ako so se mnoga svetniška telesa jela lepšati takoj po smrti, kolikanj bolj Jezusovo telo, ki je bilo tabernakelj božanstva. O sveto Telo, gledam te v duhu in medlim hrepenenja po tvoji lepoti in slavi. Kako lepo je tvoje obličje, nagnjeno k meni v poljub! Kako se blesti trnjeva krona, okinčana z biseri potu in krvi! — „O glejte rože ljubezni na njegovih rokah, nogah in desni strani! Stotnik ni dovolil božjemu Jagnjetu polomiti kosti, le vojak je s sulico odprl tabernakelj srca, da gledamo vanj in merimo višino, dolžino, globino in širino Kristusove ljubezni.“ (Sv. Bernard.) — Jožef in Nikodem sta snela sv. Telo s križa in ga položila v Marijino naročje. O Marija, ne jokaj! Končano je trpljenje, zarja poveščanja se že kaže na presvetem Telesu. Sovražniki tvojega Sina so že odšli s Kalvarije, zasramovanja so umolknila, povsodi se čujejo le zdihljeji kesanja in trkanje na prsi. Stotnik, ki je imel stražo na Kalvariji, je zaklical: V resnici, ta je bil božji sin!

Polno poveščanje pa je dosegla Jezusova duša šele po vstajenju. Ob zori tretjega dne se strese zemlja, skala groba razpoči, nevidna roka odmakne kamen, čuvaji beže, iz groba pa vstaja zmagovalec smrti in pekla. Aleluja, Gospod je vstal! O smrt, kje je tvoja zmaga, pekel, kje je tvoje želó? Jezusovo telo se sveti kakor solnce in prihaja skozi zaprte duri, kakor duh.

Bratje! To je podoba našega vstajenja. Sv. apostelj Pavel piše: „Spremenil bo naše telo in ga upodobil svojemu častljivemu Telesu“ (Filip. 3, 21.). Kdaj, o kdaj se bo zgodilo to izpremenenje? — Na sodnji dan, ob bučanju trobente, naglo, ko bi trenil z očmi (1. Kr. 15, 52) bomo vsi vstali in se izpremenili. Ali vsi? Vsi bomo sicer vstali, vendar vsi ne bomo izpremenjeni (ibid. 55), Kar je človek sejal, to bo žel. Kdor je sejal v mesu, bo žel od mesa večno trohnobo; in kdor je sejal v duhu, bo žel od duha večno poveščanje. Pravični se

bodo svetili kakor solnce. O sreča, o radost! Tvoje roke, ki se sedaj sklepajo k molitvi, delajo dobro, delé miloščino, se zdrže krivice, bodo vekomaj vihtele palmo zmage. Tvoje telo, ki je bilo tukaj posvečen tempelj sv. Duha, se bo žarilo v nebeški svetlobi. Pridi nevesta, sprejmi krono; nobene solze več, nobenega zdihljeja, ne bolečine, ne smrti. Pridi zvesti hlapec; ker si bil zvest v malem, postavljen boš čez veliko.

III. Gospod Jezus se je po svojem vstajenju prikazal tudi svoji materi. Kje je to zapisano? Sv. Ignacij pravi: To se ume po sebi, in ko bi tega ne hoteli verjeti, lahko bi se nam reklo: Ali ste tudi vi tako nerazumni? Srce nam pove, da se je Jezus najprej prikazal svoji materi, spremimo ga torej v hišo Marijino. V tihi izbici biva Marija že tretji dan sama, ne vživa družega kot kruh žalosti in pijačo solzá. Neprestano ima Jezusa pred očmi; zdaj ga vidi pred Pilatom, zdaj čuje vdarce bičev, zdaj kladivo, zdaj zasramovanje in bridke vzdihne. O Marija, zakaj si tako žalostna, saj imaš apostola Janeza ob strani? Ah, kako nadomestilo! Janez mesto Jezusa, hlapec mesto Gospoda, človek mesto Boga. Ali ne ve Marija, da bo vstal? Vé, toda potrta žalosti ima sedaj čut le zanjo.

Raduj se nebes kraljica, Aleluja! Obriši si solze, Kristus je vstal in te pride obiskat. O kakšno veselje, ko se soba napolni nebeške svitlobe in pred njo stoji njen božji Sin v svitu poveličanja! — Mati, glej tvoj sin, ne Janez, ampak Jezus, ne trpeči, marveč poveličani Jezus, ne umorjeni, marveč vstali Jezus, po katerem koprni tvoja duša. „Bil sem mrtev in glej, živim; in vsak, ki umrje v meni, bo živel; in kjer sem jaz, bo tudi moj služabnik.“

„Vendar, ljuba mati, ti ne moreš še z menoj, ostati moraš na zemlji, ostati še mnogo let v tolažbo apostolov, v pomoč prvim kristjanom, ki potrebujejo matere.“

Ali ne bo ta vest zopet žalila Marije? Saj ima ona vendar največ pravice do nebes. — Ponižna dekla Gospodova ne pozna lastne volje, zgodi naj se, kakor hoče Gospod. Nebeška slava ji je zagotovljena, nadaljno bivanje na zemlji ji bo pomnožilo to slavo.

Veselimo se tudi mi slave vstalega in poveličanega Jezusa. Morda bo tudi našega bivanja na zemlji še nekaj let; preveč bi bili sebični, ko bi hoteli kar danes z Jezusom v sveto nebo. Dokler Bog hoče, ostanimo tu in delajmo za Jezusa. Mariji je

bila največja tolažba sveto obhajilo, ki ga je prejemala iz rok sv. Janeza. Takrat so se obnovili v njenem srcu vsi počutki, katere je imela, ko jo je obsenčil Sv. Duh in je Beseda v njenem telesu postala meso, ali ko je v Betlehenskem hlevcu božje Dete pritiskala na svoje srce. Takrat tedaj je bila v duhu v svetih nebesih in je klicala v srcu: „Moj ljubi je moj in jaz sem njegova; našla sem njega, ki ga ljubi moja duša, držim ga in ga ne izpustim več.“ (Vis. pes. 2, 16.)

Ali nimamo tudi mi te sreče? Ali ne prejemamo tudi mi sv. obhajila, kadar hočemo? Kaj še potrebujemo, ako imamo v puščavi življenja mano iz nebes, ki ima vso sladkost v sebi? Ako imamo Jezusa, česa nam še treba? Seveda ga gledamo le v podobi kruha, a vera nas uči, da je ta kruh živi Jezus, ki ostane pri nas vse dni do konca sveta.

O nebesa, kjer vse ostane in nič ne mine, kjer je vsega v obilnosti in ničesar ne manjka! O blažena dežela, kjer rastejo rože brez trnja, kjer je veselje brez žalosti, življenje brez smrti! O nebeški Jeruzalem, kjer kraljuje zdaj ljubi Jezus in kamor sem poklican tudi jaz, kdaj, o kdaj napoči tura, da se preselim iz solzne doline v pravo, večno domovino? Še bivam v dolini solz, še zdihujem pod težo pregrehe in strastnosti. Toda veličastno tvoje vstajenje, presveti Jezus, daje tudi meni upanje, da se enkrat sklenem s teboj, ki si moj Bog, moje življenje, moja ljubezen! Amen.

P. H. S.

Velikonočni pondeljek.

Od smrti vstali Zveličar — pomočnik umirajočih.

Gospod, ostani z nama, ker mrači se in dan se je že nagnil!

Luk. 24, 29.

Učenca, ki sta šla vsa zamišljena in žalostna proti trgu Emavs, sta gorela ljubezni do Jezusa, če tudi ga nista poznala, ker se jima je skrilo pod podobo tujega potnika. Sama ljubezen ju je nagnila, da sta ga prijazno prosila, naj bi z njima ostal. Jezus je uslišal njuno odkritosrčno prošnjo in šel je z njima.

Tudi nam, preljubi, bi bilo potrebno, da bi prošnjo ali molitev teh dveh učencev posebno ob treh priložnostih v svojem

življenju ponavljali. In sicer prvič: vsak večer. — Noč ima svojo moč; noč je človeku sovražna. Ponočne teme se radi poslužujejo naši dušni sovražniki, da bi nam ukradli mir in zadovoljnost srca. Navdihujejo nam nevarne sanje, dražijo naše čute, misli in želje, da bi omadeževali tempelj Sv. Duha — naše telo, in z njim vred tudi dušo. Prosimo torej vsak večer: „Gospod, ostani z nami, ker mrači se in dan se je že nagnil!“

Drugič moramo to prošnjo ponoviti pri sv. obhajilu. — Zadovoljni ne smemo biti vže s tem, da smo sprejeli Jezusa v srce, ampak skrbeti moramo tudi za to, da ostane Jezus trajno pri nas, ponižno in goreče prosimo: „Gospod, ostani z nami...!“

Tretjič moramo to prošnjo ponoviti na smrtni postelji. — Tudi takrat se bo namreč začelo mračiti, solnce našega življenja pojde za goro — o da bi šlo v milosti božji! Temna noč bo legala na našo dušo, noč, v kateri ne bo več mogoče delati dobro. In tedaj se nam bo treba še enkrat in zadnjikrat obrniti k Jezusu z milo prošnjo: „Gospod, ostani z nami, ker mrači se in dan se je že nagnil!“ — O tej prošnji v zadnji uri in o Jezusu, pomočniku umirajočih, bomo danes premišljevali.

Najdražje nam je na svetu — življenje. Raje izgubimo vse, tudi premoženje, kakor življenje. Zato beremo v Jobovi knjigi: „Kožo za kožo, in vse, kar ima človek, bo dal za svoje življenje.“ Zato je pa tudi ločitev od življenja, t. j. smrt, tako strašna in huda, da človek pred njo trepeti. Ali ga pa ni prijatelja, ki bi nas mogel tolažiti v smrtni grozi? — Ali ga ni zdravnika, ki bi nam mogel polajšati smrtne težave? — O, pač! Imamo ga prijatelja, imamo zdravnika, ki nam smrt naredi prijetno in lahko: in ta je Jezus, pomočnik umirajočih.

1. Jezus nam dela smrt prijetno in lahko s svojim naukom. — On nas uči, da se začne za nas šele po smrti pravo življenje, ker naša duša ne umrje s telesom, ampak živi vekomaj pri Bogu. — Zato nas opominja sv. Pavel, da ne smemo čez mero žalovati, kakor neverniki, ki nimajo onstran groba nobenega upanja. Mi pa imamo trdno upanje in živo vero, da čaka po telesni smrti našo dušo novo, neminljivo, srečno življenje. — Nam ni smrt temna pošast, ampak mila prijateljica, ki nas reši iz ječe tega življenja in nas pelje v prosti raj otrok božjih. — Smrt je nam le angel miru, ki nam zatisne trudne telesne oči, da bi oči naše duše gledale lepoto večnega Boga. Z vsjo pravico je torej Jezus

lahko rekel: „Jaz sem vstajenje in življenje: kdor v mene veruje, bo živel, če tudi umrje, in kdorkoli živi in v mene veruje, ne bo umrl vekomaj.“ — Naj le znanci in prijatelji okoli naše smrtne postelje jočejo; mi verujemo in upamo, da se bomo zopet videli in objeli tam, kjer ni ne smrti, ne ločitve. — Nas tolažijo besede Sv. Duha, ki pravi: „Duše pravičnikov so v roki božji, smrtno trpljenje se jih ne dotakne. Očem nespametnih se zdi, da umrjejo, njih ločitev imajo za bridkost in njih odhod od nas za pogubo; oni pa so v miru.“

2. Jezus nam dela smrt prijetno in lahko s svojim vstajenjem, ki je zagotovilo našega prihodnjega vstajenja. — Groza obide človeka, če resno misli na grob, na črve, smrad in gnjilobo v grobu, na peščico prahu, v katerega se njegovo telo nazadnje izpremeni. — V temnem grobu ne bomo več videli ljubelega solnca, ne več vesele pomladi, ker tam je kraj, kjer vladata strah in groza. . . . A nikar, nikar ne mislimo, da bo naše telo prah na veke! — Jezus sam nam zatrjuje: „Kdor je moje meso, in pije mojo kri, ostane v meni, in jaz v njem, in jaz ga obudim poslednji dan.“ Drugje zopet pravi: „Pride ura, ko bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sina božjega; in tisti, ki so dobro delali, pridejo v vstajenje življenja, tisti pa, ki so hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ — Prorok Ezechiel je videl v prikazni široko polje, na njem pa vse polno suhih kosti, in neki glas mu je rekel: „Prorokuj o teh kosteh in reci jim: Suhe kosti, poslušajte besedo Gospodovo! To govori Gospod kostem: Glejte, jaz bom duha poslal v vas, in oživele boste, obdal vas bom z žilami in dal, da bo meso na vas rastlo, raztegnil bom čez vas kožo in dal vam bom duha, in oživele boste in izvedele, da sem jaz Gospod“ (Ezech. 37, 4—6). — Čemu bi se torej pravičnik zbal smrti, ki je le telesna setev, za katero pride vesela žetev novega vstajenja? — Da se smemo na Jezusa in njegove obljube zanesti, pričajo nam njegovi čudeži. Saj je prav On obudil od smrti Jajrovo hčer, mladeniča v Najmu, Lazarja in samega sebe. . . . S prihodnjim vstajenjem tolažil se je že Job v stari zavezi: „Vem, je dejal, da moj Odrešenik živi, in poslednji dan vstanem iz zemlje in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga: to upanje je shranjeno v mojem srcu.“ — Prav ta vera tudi nam lajša smrt in nam daje srčnost, ko je treba iti v temno deželo, pokrito s smrtno senco, v deželo reve in teme, kjer ni reda, ampak večern strah. . . .

3. Jezus nam dela smrt prijetno in lahko pa tudi zato, ker nas ob zadnji uri tako rad obišče. — Kadar vsi zapuste človeka, ne zapusti ga Jezus: kadar ne more človeku nikdo več pomagati, pomaga mu Jezus. Prav ob posteljah umirajočih se ljubezen Jezusova najlepše sveti. — Zato je ostro zapovedal svojim duhovnikom, da morajo biti noč in dan pripravljeni, ako kak bolnik išče njih pomoči. — Z odpuščanjem grehov, z milostjo božjo in s tolažljivimi nauki morajo duhovniki po zgledu Jezusovem lajšati umirajočim zadnje trenutke življenja. — O, kako polajšanje za bolnika, če more še pred smrtjo odložiti breme svojih grehov! — A Jezus ne pošilja k bolnikom le svojih duhovnikov, ampak on hiti k njim tudi sam v sv. popotnici. — In ko tolaži duhovnik umirajočega z besedami, krepča ga Kristus s svojim presv. Rešnjim Telesom, napaja ga s svojo presv. krvjo, osrčuje ga s svojo milostjo. . . .

A vse to se zdi Jezusu še premalo, ker on, ker ljubi svoje, ljubi jih do konca. Zato je postavil za umirajoče še poseben zakrament, — zakrament sv. poslednjega olja. V tem zakramentu jih brani zoper skušnjave satanove, jim daje moč in srčnost v zadnjem boju, v tem zakramentu ostane on pri njih, dokler ne izdihnejo svoje duše. In ko bolniku že jezik umolkne, ko mu že srce zaostaja, ko mislimo, da se nič več ne zaveda, izgovarja on v svoji duši še presladko ime: Jezus. In kolikor bolj počasi bije srce bolnikovo, toliko živahneje in veselejše bije srce Jezusovo iz ljubezni do svoje neveste — bolnikove duše. . . .

Res je, ljubi bratje in sestre: Jezusov nauk, Jezusovo vstajenje, Jezusov obisk ob smrtni uri nam dela smrt prijetno, lahko, sladko. — Levi razbojnik nam priča, kako strašna je smrt brez Jezusa. . . . Desni razbojnik nam pa dokazuje, kako lepo je umreti z Jezusom in kako tolažljivo slišati ob smrti iz njegovih ust obljubo: „Še danes, — še nočoj boš z menoj v raj!“

Če sedaj, ko smo zdravi in veseli, prejmemo sv. obhajilo, začelo se bo pa enkrat mračiti, dan našega življenja se bo nagnil; in tedaj bomo — če nam da Bog to milost — pri zadnjem sv. obhajilu zopet z Jezusom združeni ter ga z učencema v današnjem evangeliju milo in odkritosrčno prosili: „Gospod, ostani z nami, ker mračí se in dan se je že nagnil.“ Amen.

Ivan Kovačič.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Pastirski listi l. 1910.* — Vzorni zgledi, kako naj se posamezne verske resnice temeljito obravnavajo, so nam duhovnikom pastirski listi. Zato je tudi zbirka starejših pastirskih listov domače škofije, ki je v vsakem župnišču, posebno izboren pripomoček pridigarjem. Letošnji pastirski listi slovenskih in sosednjih hrvatskih škofij, ki jih je dobil „Pastir“, obravnavajo prav važne zadeve. — Pastirski list ljubljanskega knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča (izšel je tudi v posebni knjižici, 8°, str. 54, cena 20 v. v Katoliški Bukvarni v Ljubljani) govori o skrivnosti sv. Rešnjega Telesa (I. o sv. Rešnjem Telesu sploh, II. o sv. obhajilu, III. o pogostem svetem obhajilu). Prezvzišeni pisatelj je vže pred 30. leti razveselil verne Slovence s krasno razpravo o sv. Rešnjem Telesu, ki je izšla v Glasih katoliške družbe (l. 1880, zvezek XV., str. 39—76). Letošnji pastirski list temeljito in jasno obravnava imenovano vzvišeno stvarino in je važen zlasti radi tega, ker presvetli knezoškof s tako pristrčnimi in iskrenimi besedami vabi k pogostemu in vsakdanjemu sv. obhajilu. Višjepastirske besede bodo izdatno pripomogle, da bodo verniki v ljubljanski škofiji pogosto in vsak dan pristopali k mizi Gospodovi in s tem zadostili opominu sv. očeta Pija X. (20. dec. 1905) in želji Srca Jezusovega. Srečna misel je bila, izdati pastirski list tudi v lični, priročni obliki, da se more uspešno širiti med ljudstvom. — Pastirski list lavantinskega knezoškofa dr. M. Napotnika obravnava vprašanje, ki je za družabno-gospodarske razmere na Slovenskem sploh jako velikega pomena. Prezvzišeni nadpastir podaje slike in statistične podatke o izseljevanju iz domovine, govori o žalostnih posledicah tega dejstva, in kaže na pripomočke, ki bi uredili izseljeniško vprašanje. Besede presvetlega knezoškofa gotovo ne bodo ostale brez sadu. — Pastirski list goriškega nadškofa dr. Fr. B. Sedeja (*Folium ecclesiasticum archidioecesis Goritiensis*, l. 1910, str. 13—23) govori o dvojni ljubezni, o ljubezni do Boga in do bližnjega. Posebno v drugem delu ima pastirski list velepomembne besede v socialnem oziru. Prezvzišeni nadškof opozarja na nevarnosti, ki prete dandanes zlasti mladini, potem pa opominja, da mora biti ljubezen do bližnjega dejanska ljubezen, ki naj se kaže zlasti v socialnem delu. „Ustanovljajte ali podpirajte katoliška zavetišča“, pravi prevzvišeni nadpastir, „sirotišča, mladeniške in Marijine družbe, dobrodelne bratovščine, podporna in izobraževalna društva, društvo sv. Rafaela za izseljenice, društvo zoper trgovino s človeškim mesom, misijone, deška naša semenišča, posebno še družbo sv. Vincenca itd.“ — Pastirski list tržaškega škofa dr. Fr. Nagla opominja v prvem delu k vdanosti do katoliške Cerkve, v drugem delu pa vladika v slovo s pristrčnimi besedami blagoslavlja vernike in duhovščino. — Pastirski list poreško-puljskega škofa dr. Iv. Flappa prinaša zabvalo presvetlega nadpastirja za izjave vdanosti povodom 25 letnega škofovskega jubileja in govori o dolžnosti, da se poučimo sami in da učimo bližnjega o resnicah sv. vere. — Pastirski list škofa dr. Ant. Mahniča na Krku poučuje starše, kako morajo vzgajati svoje otroke. — Pastirski list nadškofa vrhbosanskega dr. Josipa Stadlerja (*Vrhbosna*, l. 1910, str. 33—37) obravnava isto stvarino, kakor ljubljanski pastirski list. Prezvzišeni nadpastir govori o pogostem

in vsakdanjem sv. obhajilu ter daje praktična navodila, kako naj se izvrši opomin sv. očeta Pija X. z dne 20. decembra 1905. A. S.

2. *Skrivnosti srca*. Spisal Paul Bourget. Poslovenil A. Kalan. 1910. Založila „Katoliška Bukvarna v Ljubljani“. 8°. Str. 162. — Za tiste, ki upravičeno tožijo, da je malo slovenskih knjig, in ki svojih, oziroma ljudskih knjižnic ne morejo zadosti hitro izpopolniti, ker ljudje slovenske knjige sproti preberejo, je sedaj prilika, da si zopet omislijo lično in duhu časa popolnoma odgovarjajočo knjigo. Bourget je znan po svojih znamenitih večjih romanih, zlasti po „Razporoki“, a skoro da je še bolj mojstersk v svojih črticah, ki jih je tu izmed najlepših zbral A. Kalan in dovršeno prestavil (Častna beseda. — Sin. — Strokovnjak. — Ovadnica. — Pahljač. — V pasti. — Kandidat.) Bourgetove črtice so nedosežne v risanju značajev, v duhovitosti misli in lepoti sloga in imajo velik moralen vtis, ker pisatelj posveti globoko v francosko življenje kakor malokateri. — Knjižica stane K 1'20.

3. *Vstaja Škenderbegova*. Zgodovinska povest. Angleško spisal Benjamin Disraeli, Earl of Beaconsfield. Prevel I. M. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. 1910. Str. 108. Cena 60 vinarjev. Krasna knjiga velikega krščanskega junaka! Prav veselo je bo naše ljudstvo in vsak, ki kaj dá na knjige lepih misli in plemenite, pa obenem zanimive vsebine. Knjiga opisuje življenje in boje Škenderbega, Grka, sina kneza epirškega! Takrat je bil ravno pridivjal Turek v Evropo in si podjarmljeval slovanske in grške dežele na Balkanu ter silil že na Ogrsko. Škenderbeg je pod Muratom II. prišel kot tajnik na turški dvor in se naučil sukati meč. Postal je celo vojskovodja. Baval pa se je vedno z mislijo osvoboditi svojo domovino, pa se mu je to tudi posrečilo v zvezi s slavnim ogrskim junakom Hunijadijem. Pri tem je Škenderberg rešil tudi lepo Hunijadovo hčer, katero so Turki vjeli in potem spravili v sultanov harem. Škenderbeg je vzor krščanskega junaka, ki gori domovinske ljubezni in se ne straši nobenih žrtev in bojev, da reši svoj narod. Baš sedaj, ko vre mogočno narodno gibanje med slovenskim ljudstvom, se bo povest Škenderbega brala z velikim veseljem in bo vplivala navduševalno.

B.

1. *Handbuch der Pastoralmedizin* mit besonderer Berücksichtigung der Hygiene. Von Dr. August Stöhr. Fünfte, verbesserte Auflage bearbeitet Dr Ludwig Kannamüller. — V. 8° XII. + 572 str. Herder, Freiburg & Wien. K 9.—, eleg. vez. K 12.—. — Znanje zdravstvenih pravil in navodil je slehernemu, ki si hoče ohraniti največji posvetni blager, zdravo telo, zanimivo, koristno, da, potrebno. Zlasti pa je to znanje potrebno duhovniku, kateremu vелеva večkrat poklic pridigarja, kateheta, spovednika in tolažnika bolnikov prevzeti opravila nevarna njegovemu zdravju. Ako komu, so gotovo duhovniku pravila pametne higijene dobrodošla. Zato so pa od nekđaj duhovniki radi segali po knjigah, ki jim podajajo zdravstvena pravila in navodila z ozirom na njihov pastoralni poklic. — Pred seboj imamo peto izdajo Stöhrrove pastoralne medicine, knjigo, ki zavzema med pastoralnimi medicinami glede obsežnosti in temeljitosti prav posebno odlično mesto. To res strokovnjaško delo je zbirka predavanj, katera je imel dr. Stöhr slušateljem würzburške teoloģične fakultete. Po smrti pisateljevi je preskrbel četrto in zdaj peto izdajo

njegov nekdanji učenec dr. Kannamüller, ki je ohranil delo bistveno neizpremenjeno. Predelal in sistematično je uredil izdajatelj že v četrti izdaji važno poglavje „medicina in morala“; v peti izdaji pa je dodal še navodilo, kako skrbeti za že rojeno dete. — V znanstvenem svojem naziranju sta pisatelj in izdajatelj strogo konservativna, novodobnim teorijam in hipotezam, ki spodkopavajo pod pretvezo humanitete zdrava načela krščanske morale in moralne imputacije, ne dajeta prav nobenih koncesij. Nikakor se ne moreta sprijazniti z materialističnimi nauki o dedni prirojenosti Lambrosoja, Kraft-Ebinga, Hirschfelda, Blocha in drugih.

Knjiga je razdeljena v dva glavna dela. Prvi del: higijena — razpravlja najpoprej splošno o higijeni (zrak, stanovanje, obleka, skrb za zdravo kožo, hrana, pijača, razvedrilo, makrobiotika), potem je govor o higijeni duhovnika. V tem oddelku vodi pisatelj bravca v cerkev, šolo, v bolnišnico, ječo, semenišče in samostan in razpravlja res temeljito posamezna duhovnikova opravila z ozirom na higijeno. Tretji oddelek govori o patologiji. V tem oddelku zavrača pisatelj prav odločno one, ki se zaganjajo v celibat. — Drugi del: pastorala — razpravlja vprašanja: duhovnik in zdravnik, — duhovnik in bolnik, — neuro-psihopatija, — zdravilstvo in prazna vera, — morala in medicina, — cerkev in medicina, — askeza in zdravilstvo. — Knjigi je dodano 12 str. obsegajoče skrbno sestavljeno kazalo, ki dela celo knjigo prav posebno porabno.

Učeni in vseskozi praktični zdravnik je s tem spisal res izvrstno knjigo, v kateri podaja mnogo zlatih, seveda tuintam tudi mnogo naukov iz higijene, ki se v praksi ne morejo izvesti, n. pr.: Ne spoveduj na tešče! Sicer jako živahni jezik motijo tuintam nepotrebne tujke. Nauki so podprti z zgodovinskimi dogodki in zgledi iz pisateljve izkušnje. Brez posebnega truda zavrača pisatelj s strogo krščanskim naziranjem nekatere zdravniške predsodke. V reševanju nravnih slučajev nastopa pisatelj ponižno, sicer kot strokovnjak-zdravnik, ki si pa nikakor ne prilastuje za svoje mnenje zadnje, edino merodajne besede. To vsakemu duhovniku koristno delo, ki ima trajno vrednost, toplo priporočamo.

P. E. P.

2. *Mehr Freude*. Ein Ostergruß von dr. Paul Wilhelm v. Keppler, Bischof von Rottenburg. 8°. Str. VI + 200, Cena v platno vezani knjigi M 2'60, v usnje vezani M 5. Založil Herder v Freiburgu. — Nenavaden naslov, pa globoko zamišljen. Zares je to zlata knjiga, v kateri nam pisatelj razkriva globoke rane, na katerih krvavi dvajseto stoletje. Nič več ni pravega veselja v ljudstvu, vse je žalostno, vse boleha na duši in telesu: povsod sentimentalnost, svetobolje in obupnost v literaturi, povsod nervoznost in nevrastenija. Samomori se množe od dne do dne. Od kod to? Pisatelj nam kaže grobokope, ki pokopujejo pravo radost in veselje v ljudski duši. Ti so predvsem kapitalizem, ki je usužnjil človeka k stroju, in moderni brezverski materialistični duh časa. In vendar je človeku treba veselja, kakor cvetki solnčne luči, če hoče biti zdrav na duši in telesu. Kje je lek? Zdravnik je Kristus in lek je v krščanstvu. Le na tleh sv. katoliške Cerkve izvira neusahljivi vir pravega, neskajjenega veselja. Torej nazaj h krščanstvu, nazaj k življenju po sveti veri, in veselje se bo povrnilo v človeško družbo. Res originalna, v lepem pesniškem slogu pisana knjiga! Vzgojitelji mladine, dušni pastirji, starši, vsi, ki delujejo za pravo izobrazbo in blagor ljudstva, bodo čitali to knjigo z veliko koristjo. Knjiga je izšla ravnokar v novi (35—50 tisoč) izdaji.

Dr. J. Jerše

3. *Kath. Elementarkatechesen*. Von Dr. Theodor Dreher. I. Teil. Die zwölf Artikel des apostolischen Glaubensbekenntnisses. 5. Auflage. 8° (IV. + 159 str.) Herder, Freiburg u. Wien. — K 1 92; vez. K 2 16. Dreherjevih elementarnih katehez, ki so sad skrbne marljivosti, s katero je pisatelj vso potrebno tvarino nabral, izšel je s tem prvi del že pete izdaje. Že to priča o porabnosti knjige in jo priporoča. Jezik v tej jako porabni knjigi je preprost, živahen in presrčen. Pisatelj razlaga svete verske resnice tako poljudno, domače in razumljivo, da jih otroci res morajo razumeti; to tem bolj, ker jih pojasnuje s prikladnimi in zanimivimi zgledi iz življenja, narave in svetih zgodb. Kar pa dela knjižico posebno priporočljivo, je to, da doda razlagavec ob sklepu skoraj vsakega poglavja jako lepih naukov za življenje.

P. E. P.

4. *I. B. Krier. Der Beruf. 24 Konferenzen*. 4 Aufl. 12° XII. in 375 strani. Herder, Freiburg u. Wien. — K 2 88; vez. K 3 60. — Že v četrtič se je napolnila ta koristna knjižica med svet. Kaj je za mladeniča težavnejšega kakor izvolitev stanu, od katere je večinoma odvisna časna in večna sreča. V teh težavnih urah mladeniču svetovati je namen te knjige. Pisatelj se kaže vseskozi zvedenega vzgojitelja in zvestega prijatelja mladine. V prvem delu razpravlja knjižica splošno o poklicu, popisuje znamenja poklica in ponuja sredstva, s katerimi more mladenič svoj poklic spoznati in ohraniti. V naslednjih poglavjih obrača pisatelj splošna navodila na posamezne vrste poklica, na razne stanove. Obširneje razpravlja poklic v duhovski in redovni stan, krajše poklic v druge, posvetne stanove: jurista, zdravnika, profesorja, vojaka, inženirja in trgovca. — Jezik je očetovsko presrčen in prepričevalen. Berilo delajo mikavno zgledi iz zgodovine in življenja. — Jako pripravna je ta knjižica za duhovno berilo v dijaških zavodih. Namenjena je v prvi vrsti mladini, ki bo gotovo s koristjo segla po njej. Dobrodošla pa bode tudi vsem onim, ki imajo dolžnost svetovati mladini, ko si ta voli svoj stan. Našli bodo v njej marsikatero porabno misel za svet, bodisi da ga dajo z besedo, bodisi da potisnejo to porabno knjižico mladini v roke.

P. E. P.

Glasba.

Nova „*Missa de Requiem*“. — Frančiškan o. Bernard Brixly name-rava izdati latinsko mašo za mrtve (*Missa de Requiem*). Maša je zelo lahka in melodiozna, pisana za en glas (ali za mešan zbor). Maša izide litografirana, pa le tedaj, če se prijavi dovolj naročnikov. Cena ji bo 1 K. Kdor želi naročiti to mašo, naj se oglasi (denarja za sedaj ni treba poslati) na uredništvo „Dušobrižnika in Ružičnjaka“. (Varaždin, frančiškanski samostan.)

Cerkvenim pevskim zborom priporočamo za porabo v postnem času sledeče napeve: Foerster, *Lamentacije* (žalostne pesmi Jeremija preroka) in „*Očitanja*“ („Kaj sem ti storil“), tretji popravljeni natis za mešan zbor; cena partituri 70 vin. — Ta dva krasna napeva, posebno *lamentacije*, sta zelo pripravna za veliki teden.